

Gostoljubnost
slovenskih
domov

**STRATEŠKI IN IZVEDBENI PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA
SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA 2009 -2014**

- PROGRAM I Prenos davčnih obremenitev s plač na premoženje
- PROGRAM II Razvoj malega podjetništva v turizmu
- PROGRAM III Splošni javni ukrepi

PREDLOG
April 2009

KAZALO**STRAN****STRATEŠKI IN IZVEDBENI PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA 2009-2014**

UVOD	4
PROGRAM I PRENOS DAVČNIH OBREMENITEV S PLAČ NA PREMOŽENJE	6
1. Obdavčitev nepremičnin	7
2. Ločiti rabo stanovanj za človekov dom od drugih namenov	9
3. Pogodba o medsebojnih stanovanjskih razmerjih	10
4. Izboljšati evidenco prijave bivanj	11
5. Stimulacije za obnovo nepremičnin	13
PROGRAM II RAZVOJ MALEGA PODJETNIŠTVA V TURIZMU	15
1. Uvod	15
2. Cilj	16
3. Udeleženci in vrste nepremičnin namenjene turistični nastanitveni ponudbi	17
4. Vsebinska področja	19
4.1. Svetovanje od gradnje do kategorizacije turistične nastanitve	19
4.2. Razbremenitev z upravnimi postopki in ustreznost zakonodaje	20
4.3. Vzpostavljanje pogojev za posodabljanje in razvoj turističnih nastanitev	21
4.4. Uporaba enotne informacijske tehnologije, njen nadaljnji razvoj in vzdrževanje	21
4.5. Organiziranost ponudnikov turističnih nastanitev	22
4.5.1. Organizacija mreže na lokalni ravni za svetovanje	22
4.5.2. Organizacija mreže terenskih povezovalcev	23
5. Interesi lastnikov nepremičnin, podjetnikov, javni interes	23
5.1. Interes sedanjih in bodočih lastnikov nepremičnin in podjetnikov	23
5.2. Javni interes za postopno prestrukturiranje gospodarstva	24
5.3. Interes občin	24
5.4. Interes zbornic	24
5.5. Interes društvenih organizacij	25
5.6. Interes izobraževalnih organizacij	25
6. Predlog ukrepov v pristojnosti države za uveljavitev programa	25
6.1. Direktni ukrepi za razvoj turizma in gostinstva	26
6.1.1. Celoviti počitniški produkti za različne segmente gostov vključeni v STO	26
6.1.2. Razvoj počitnic z začasno menjavo bivalnega prostora	26
6.1.3. Uskladiti davčne obveznosti oddajanja turističnih nastanitev različnih ponudnikov	27
6.1.4. Izboljšati in uskladiti sistem statistike	28
6.1.5. Evidence o bivanju ljudi uporabiti za obračun komunalnih storitev	28
6.2. Posredni ukrepi za razvoj turizma in gostinstva	29
6.2.1. Slovenci v tujini ambasadorji slovenskega turizma	29
6.2.2. V vsako družino z otroci računalnik za igrice turizma	30
6.2.3. Kazni za onesnaževanje javnih površin in kaznovanje izvajati	30

6.2.4. Zmanjšati uporabo plastike zaradi ekologije in znižanja cen izdelkov	30
7. Izvedba ukrepov podjetništva v sodelovanju z državo, regijami, občinami, zbornicami	31
8. Finančna sredstva in njihovi viri za izvedbo programa 2009-2014	31
9. Pričakovani finančni učinki	33
10. Sklep	34

PROGRAM III SPLOŠNI JAVNI UKREPI **35**

1. Uvesti sistem spremljanja poslovanja gospodarskih družb in javnih ustanov	35
2. Plače so ekonomska kategorija in zato država soodloča o višini minimalne plače	36
3. Prejemniki nadomestil za brezposelne so dolžni sprejeti vsako delo	37
4. Razširiti sistem olajšav za povečanje zaposlenosti	38
5. Znižati dohodninske stopnje nižjih razredov in povišati v višjih	38
6. Določiti sistem soodvisnosti davčne razbremenitve plač z obdavčitvijo premoženja	39
7. Enak odstotek na plačo ali pokojnino naj bo osnova za plačilo dopolnilnega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja	39
8. Izvajati sankcije in več javnosti	40
9. Uskladiti vsebino sankcij in denarne kazni med različnimi zakoni	40

SKLEP **40**

Shema organiziranosti za izvedbo PROGRAMA	41
Vsebinski povzetek	42

Priloga: DOSEDANJI RAZVOJ, ORGANIZIRANOST IN REZULTATI

STRATEŠKI IN IZVEDBENI PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA 2009- 20014

UVOD

Program je namenjen vladi, ker je izvedba v njeni pristojnosti. Razumel in za svojega vzel pa naj bi vsak državljan Slovenije.

Program ni nov, januarja 2006 je bil naslovljen na vlado (glej prilogo); je pa vsebinsko dopolnjen glede na njegovo uveljavljanje v podjetniški praksi in glede na sedanje razmere v Sloveniji.

Cilj programa je udejanjenje socialno ekonomske države Slovenije, ki omogoča dostojno življenje prebivalcev Slovenije.

Izhodišča programa so:

- zmanjšati davčne obremenitve iz dela na premoženje
- povečati povpraševanje
- povečati izvoz
- povečati likvidnost

Načrt izvedbe izpostavlja:

- funkcionalno uporabo in obnovo nepremičnin
- pripravljenost ljudi, da s svojim premoženjem, v kolikor ga ne uživajo neposredno, smotno gospodarijo
- pripravljenost ljudi za samozaposlitev in nastajanje podjetništva
- pripravljenost bank za kreditiranje programov, ki imajo vgrajene varovalke, da bodo krediti vrnjeni
- odgovornost ministrstev in vladnih služb za takojšen pristop izvedbe njihovih nalog na način, ki zagotavlja sočasno med sektorsko usklajevanje za vse v tem programu navedene ukrepe in druge nujne ukrepe, ki bodo z njimi v vsebinskem sosledju
- turizem kot integrirano gospodarsko in družbeno dejavnost, ki najhitreje in z najmanjšimi neposrednimi vlaganji v ozko pojmovani turizem (število tujih gostov) doseže večji izvoz in novo dodano vrednost.

V tem programu je kot izhodiščni gospodarski program celovito obdelano le področje turizma iz dveh razlogov:

- zaradi možnosti večjega izvoza izraženega z bistveno večjim obiskom tujih zahtevnejših gostov, kar ustvarja priložnosti za večji ustvarjalni zagon na drugih področjih in vodi v prestrukturiranje slovenskega gospodarstva s poudarkom na razvoju malega podjetništva
- zaradi množice potrebnih ukrepov v izvorni pristojnosti drugih ministrstev in vladnih služb, ki sicer neposredno zavirajo še bolj uspešno povečevanje turističnih izvoznih prihodkov, vendar so take vsebine in razsežnosti, da imajo negativne posledice na celotno družbo, so med vzroki sedanje krize in jih je zato potrebno takoj začeti odpravljati.

Glede na navedena izhodišča tega programa je potrebno podobno, kot je obdelan turizem, obdelati vsa temeljna vsebinska področja po posameznih ministrstvih in vladnih službah. Na ta način bomo dobili presečišča skupnega ukrepanja, ki bodo z izpostavljenimi ukrepi v tem gradivu celovit povezan sistem ukrepov za tak izhod iz krize, ki omogoča tolikšen produktiven in rentabilen razvoj podjetništva, zaposlovanja, nastajanja novih poklicev, delovnih mest v skladu s trajnostnim razvojem Slovenije:

- da je ustvarjalnost najbolj stimulirana gonilna sila razvoja Slovenije
- da je plača najmanj 1000 EUR normalen kalkulacijski element,
- da je očitno, kaj je etično podjetništvo in družbeno uspešno gospodarjenje,
- da se s primerno višino pokojnin upokojujencem vrača v prvih letih nove države Slovenije uničeno ali razvrednoteno njihovo preteklo delo.

Celoten program ni nič posebnega.. To, kar predlagamo in, ki je tudi rezultat naše prakse, potrjuje dobronamernost že sprejetih državnih dokumentov, zlasti udejanjanja razvojno-investicijskih prioritet iz osnutka Državnega razvojnega programa 2007-2013 (DRP) in Razvojnega načrta in usmeritev slovenskega turizma 2007-2011 (RNUST).

Narobe je, da je delovanje države dopustilo ravnanja, ki so nas pripeljala v domačo in svetovno krizo.

Za celotni PROGRAM velja, da ga je potrebno strpno in poglobljeno strokovno razčleniti in dodelati v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami. Bistven je odnos. Pričakujemo pripravljenost za iskanje rešitev odprtih problemov, ne pa trošenje časa in energije za zagovarjanje obstoječega.

V nadaljevanju uporabljamo za celoten naziv »Strateški in izvedbeni program prestrukturiranja gospodarstva 2009- 2014« besedo PROGRAM, ki sicer sestoji iz treh medsebojno odvisnih vsebin:

- Program I Prenos davčnih obremenitev s plač na premoženje
- Program II Razvoj malega podjetništva v turizmu
- Program III Splošni javni ukrepi

PROGRAM I

PRENOS DAVČNIH OBREMENITEV S PLAČ NA PREMOŽENJE

V časopisu Delo je generalni sekretar vlade med drugim za letošnje leto napovedal tudi zakon o obdavčitvi nepremičnin.

Predsednik vlade pa o tem, zakaj vlada še ni napovedala višje obdavčitve bogatih (Delo 29. marec 2009) » Treba je imeti jasne prioritete, kar zadeva cilje, vsega ni mogoče reševati takoj. Bo pa prišel čas za razpravo o smiselnosti obdavčitev bogatih«

Obdavčitev nepremičnin, še bolj pa celotnega premoženja je nedvomno vsestransko občutljivo delo. V začetku izvajanja sistema bodo nastajale tudi nove socialne krivice. Med premožnimi so bili, so in bodo nasprotniki tega ukrepa. Kakorkoli, dalj ko se odlaša s tem davčnim ukrepom, bolj se pogloblja neupravičena socialna diferenciacija ljudi in težje bo ukrep izvesti na strokovno poglobljen način in z vključevanjem javnosti v njegovo snovanje.

V tem gradivu je obdavčitev premoženja namenjena:

- 1. prenosu davčnih bremen s plač na premoženje**
- 2. racionalni rabi premoženja, zlasti nepremičnin**
- 3. zmanjšanju socialnih razlik med ljudmi**

Ne izpostavljamo obdavčitve bogatih, ker je pojem biti bogat lahko zelo različno razumljen. V naši družbi naj bi si vsi prizadevali biti čim bolj bogati tudi v premoženjskem pomenu te besede. Splošne blaginje ljudi ne more biti, če ljudje niso po svojih merilih bogati. Drugo je vprašanje, kako postaneš materialno bogat, na pošten način, s svojim delom, ali mimo moralnih in pravnih vrednot, toda to ni predmet tega poglavja.

Predmet tega poglavja je, kako in s kolikšnimi davčnimi stopnjami za uveljavitev načel o socialni državi, o solidarnosti med ljudmi, o stimuliranju podjetništva obdavčiti različne pojavne oblike premoženja. Posledično to pomeni v davčnem sistemu znižati obdavčitve neposrednih prihodkov iz dela, torej plače in s tem omogočiti večini ljudi višje plače oziroma, da je možno solidno živeti samo od plače in v pokoju samo od pokojnine.

Preudarna, vendar selektivna obdavčitev vseh vrst premoženja vključuje v sistem obdavčitev toliko novih davčnih osnov, da so lahko najnižje davčne stopnje tako nizke, da večini bodočih obveznikov plačila novega davka ne predstavljajo posebnega bremena.

Začeli naj bi z obdavčitvami nepremičnin na način, ki naj predvsem stimulira lastnike nepremičnin in investitorje v nepremičnine zlasti v revitalizacijo vseh objektov v Sloveniji, ki bi bili lahko namenjeni trajnemu bivanju ljudem, ki iščejo svoj dom.

Na drugi strani pa, da se ti objekti, ki iz kakršnega koli razloga še ne bodo ali ne bi imeli stalnih stanovalcev, ne propadajo, niso prazni, se prehitro ne prodajo tujim državljanom, vendarle opremijo za bivanje oziroma čim bolj dosledno v to, kar so bili in uporabijo za izvajanje zelo raznovrstnih gospodarskih, družbenih in društvenih dejavnosti. Poudarek je, da se obnovijo okolju primerno, da objekti in njihova uporaba zagotavljajo trajnostni razvoj Slovenije.

Upoštevati je potrebno, da se je premoženjsko stanje med prebivalci Slovenije zelo spremenilo po ukinitvi družbene lastnine, po vrnitvi denacionalizacijskega premoženja, po uveljavitvi »jazbinškovega« zakona in zato niso prihodki iz dela v določenih strukturah ljudi

prevladujoči viri prihodkov za preživetje. Ne gre spregledati, da je že v bivši skupni Jugoslaviji veliko ljudi imelo celo za evropske razmere »veliko« premoženja: razkošne stanovanjske hiše, počitniške hiše, drage avtomobile, plovila vseh vrst, drage umetnine.

Ni logično, da so plače še vedno glavni proračunski vir.

V sedanjih za preveč delovnih ljudi pahnjenih v sramotno revščino je odlašanje tega ukrepa nedopustno.

V nadaljevanju izpostavljamo samo pet med seboj povezanih ukrepov, ki so nujni za strokovno dorečen in objektiven sistem nepremičnin in, ki imajo neposreden vpliv na razvoj turizma in z njim povezanega delovanja ljudi in gospodarskih subjektov različnih dejavnosti.

1. Obdavčitev nepremičnin

Nosilec : Ministrstvo za finance – MF

Rok: 2011

Obdavčitev nepremičnin čim prej, vendar vzporedno s politiko in ukrepi obnove nepremičnin in njihove tržnosti. To je realna pot za zmanjšanje davčnih obveznosti iz delovnega razmerja na obremenitve premoženja.

Obdavčitev nepremičnin je tipičen ekonomski ukrep za racionalno rabo nepremičnin. Ker je posledično pomemben ukrep za zmanjšanje socialnih razlik, je izrednega pomena, da se že v postavitvi osnov sistema obdavčitve premoženja, ne le nepremičnin, pravočasno vključi širša javnost. Le tako bo možno doseči, da bomo v politiki obdavčitve dali prednost aktiviranju vsega, kar že stoji na naši zemlji, kar je ekološko osveščeno in ekonomsko smiselno vstaviti v konkreten prostor.

Če naj strokovna priprava traja šest mesecev, javna in parlamentarna obravnava skupaj eno leto, je možno nov davčni sistem začeti uporabljati šele v letu 2011. Kljub temu, da naj bi bila pot do sprejetega sistema obdavčitve nepremičnin dolga, je možno že v času njegovega nastajanja doseči drugačno gospodarjenje z nepremičninami, če bo javnost vključena v njegovo snovanje.

Med javnost oziroma med zainteresirano civilno iniciativo uvrščamo tudi udeležence PROGRAMA II Razvoj malega podjetništva v turizmu, ker poslujejo v tako različnih pogojih, da jim neselektivna obdavčitev nepremičnin pomeni dodaten zaviralni razlog smotrnega, ekonomskega gospodarjenja z lastno ali najeto nepremičnino.

Delujoči in potencialni ponudniki turističnih nastanitev, ki so izhodiščni udeleženci PROGRAMA (v nadaljevanju »ponudniki nastanitev«) imajo namreč nepremičnine, ki jih uporabljajo za stalno bivanje, za počitniško dejavnost, za študij, za oddajanje v stanovanjski najem za stalno ali začasno bivanje s stanovanjsko najemno pogodbo ali brez nje, za poslovno dejavnost v zelo različnih stavbah:

1. v individualnih hišah z enim ali več bivalnimi enotami,
2. v večstanovanjskih hišah,
3. v pretežno poslovnih stavbah
4. na kmetijah

5. v objektih, kjer so gostilne
6. v gorskih objektih,
7. v zidanicah
8. v objektih, kjer so sedeži društvenih dejavnosti
9. v različnih nepremičninah na območjih, kjer je ali pa tudi ni dovoljena stanovanjska gradnja, niti ne gostinstvo in turizem, morda urbanizem kraja dopušča le počitniške hiše.

Navedena pestrost objektov, njihova številnost, prisotnost skoraj v vsakem slovenskem kraju, neobvladovanje dela na črno in sive ekonomije ter diskriminatorni pogoji glede na lastništvo za pridobitev subvencije za njihovo obnovo so glavni razlogi, da:

- ponudniki nastanitev, ki delajo po predpisih, ne morejo konkurirati sivi ekonomiji in se še sami zatekajo k njej;
- se potencialni ponudniki nastanitev ne odločajo za turistično dejavnost, čeprav imajo primerno nepremičnino;
- zlasti v mestih primanjkuje stanovanj za klasično stanovanjsko bivanje;
- so najemnine za klasično stanovanjsko bivanje previsoke;
- so uporabne nepremičnine za bivanje prazne ali samo navidezno prazne, premalo izkoriščene;
- ni interesa lastnikov za obnovo nepremičnin;
- so davki lastnikov nepremičnin, ki delajo po predpisih višji, kot bi bili, če bi bilo več nepremičnin vključenih v temelje davčnih obveznosti- oziroma dejanski davkoplačevalci so obremenjeni še za izpad davkov od sive ekonomije in zaradi negospodarnega ravnanja z nepremičninami nasploh.

Obdavčitev nepremičnin naj bo selektivna: skoraj nič za stalno prebivališče, ki ne presega dogovorjenih normativov (npr. velikosti ne eno osebo in vrednosti) in najvišje stopnje za nepremičnine, ki so uporabne, vendar prazne. Moratorij za obdavčitev naj bi veljal za zavezance, ki so se odločili za obnovo, za prilagoditev svojim potrebam bivanja. Mednje npr. uvrščamo tudi obnovo, gradnjo, prilagoditev nepremičnin za bivanje starejših, v katero smer gredo nekateri projekti Zveze društev upokojencev Slovenije, ki izpostavljajo tudi drugačne rešitve, kot je danes prevladujoča gradnja domov za upokojence. Izpada za proračun ne bi bilo, saj bi podjetniški izvajalci obnove plačevali vse prispevke.

V PROGRAMU I navedena stališča in pobude so pristojnim avtorjem obdavčitve premoženja prispevek civilne družbe in podjetniških izkušenj, ki dokazujejo upravičenost obdavčitve nepremičnin, potrebo po zelo razvejanem sistemu in pred tem ureditev nekaterih podlag, ki so v pristojnosti drugih ministrstev.

Ministrstvo za finance ima gotovo že izdelana svoja stališča, kaj naj bo predmet obdavčitve, stopnje obdavčitve, olajšave itd.. Na voljo ima ureditev in prakso drugih držav. Na voljo ima metodologijo nedavnega posnetka nepremičnin v Sloveniji, ob tej priliki dodaten vpogled v problematiko zbiranja in zbranih podatkov.

V sistemu obdavčitve nepremičnin bo eno izmed izhodišč namen uporabe nepremičnine: za stalno ali začasno prebivanje, za opravljanje gospodarske, družbene, društvene dejavnosti, ali se nepremičnina sploh uporablja, ali je prazna itd.. V ta namen je potrebno imeti pravilne, objektivne podatke, kar je med drugim možno zagotoviti tudi z izvedbo drugih ukrepov. Iz našega delovanja v nadaljevanju izpostavljamo štiri.

2. Ločiti rabo stanovanj za človekov dom od drugih namenov

Nosilec: Ministrstvo za okolje in prostor - MOP

Rok: 2010

V definiciji stanovanja je potrebno jasno ločiti uporabo stanovanja za človekov dom od vseh drugih možnosti bivanja v stanovanju in različnih rab stanovanja za poslovne dejavnosti, ki niso povezane z bivanjem - prenočevanjem v stanovanju

Ob spremembah in dopolnitvah stanovanjskega zakona v letu 2008 je bilo očitno, da je veljavni zakon izredno nedosleden, da se določbe nanašajo predvsem ali samo na tiste lastnike stanovanj, ki imajo stanovanje v večstanovanjski stavbi z urejeno etažno lastnino.

Problemi uporabe stanovanj brez prijave bivanja, uporabe v različne namene, ne le za stalno prebivališče, pa so običajno tam, kjer etažna lastnina ni urejena ali je niti po zakonu ni treba urediti, ker gre za manjše stavbe. Zaradi tega stanovanjski zakon le navidezno ščiti stalno stanovanjsko pravico pred začasno stanovanjsko pravico. Te vrzeli v prvem stanovanjskem zakonu iz leta 1990 v novi državi Slovenije ni bilo.

Ker ni jasne definicije stanovanja povezane z njegovo uporabo, se ustvarja vtis, da primanjkuje stanovanj in, da jih je potrebno na novo graditi. Zaradi tega naj bo stanovanjski zakon jassen v dveh temeljnih izhodiščih:

(1) jasni definiciji, ki bo ločila uporabo stanovanja za trajno bivanje- za človekov dom, kjer človek dejansko stalno prebiva od vseh drugih oblik bivanja in uporabe stanovanj;

(2) temeljni odločitvi:

- ali bomo gradili sistem, po katerem naj bi večina ljudi imela lastno stanovanje,
- ali naj prevladuje politika najemniških stanovanj za stalno bivanje in ob tem, do kam s politiko socialnih stanovanj.

Za uveljavljanje PROGRAMA je stanovanjski zakon pomemben zlasti:

1. ker je siva ekonomija pri oddajanju stanovanj brez stanovanjskih najemnih pogodb velika neobvladljiva nelegalna konkurenca oddajanju stanovanj za časovno krajša bivanja v skladu z zakonom o gostinstvu in zavora razvoju podjetništva na področju turizma;
2. ker slabša kakovost stanovanj oddanih za krajši čas v sivi ekonomiji in neustrezen servis gostom, ki vključuje tudi delo na črno, krni ugled celotni državi Sloveniji, ne le turistični dejavnosti,
3. ker se ne morejo uveljaviti tipični poklici in dejavnosti vezani na celostne turistične proizvode, ki vključujejo tudi nastanitve in zato ni interesa za večje stalno zaposlovanje.

Dokler ne bo v stanovanjskem zakonu predlagane definicije ali v neki drugi zakonodaji, npr. zakonu o prijavi prebivališča in zakonu o tujcih, ki so povezani s stanovanjskim zakonom, ni možno določiti objektivnega sistema obdavčitve nepremičnin oziroma bodo nedoslednosti iz stanovanjskega zakona pogojevale izigravanje bodočega zakona o obdavčitvi nepremičnin.

3. Pogodba o medsebojnih stanovanjskih razmerjih

Nosilec: Ministrstvo za okolje in prostor - MOP

Rok: stalna naloga, začetek takoj

Doseči je potrebno sklenitev pogodbe o medsebojnih razmerjih v stavbah z več stanovanji in vztrajati, da je sklenjena po vseh obveznih vsebinah te pogodbe in ne le za namene obračuna skupnih stroškov ipd., ki so glavni predmet pogodb z upravitelji stavb.

Če to ni možno, ali, če je zahteva po vseh vsebinskih sestavinah teh pogodb neumestna, neizvedljiva, naj se spremeni stanovanjski zakon, naj to vsebino izpusti, saj bi morda zadoščal stvarno pravni zakonik.

Pogodbi o medsebojnih razmerjih dajemo tak poudarek, ker je izhodišče za urejanje vsega, kar zadeva lastnino stanovanjskega prostora, odnose pri uporabi te lastnine in bodočega sistema obdavčitve nepremičnin. V skladu s pogodbo urejeni solastniški odnosi med drugim zagotavljajo pooblaščenim osebam ažuren vpogled v lastnike posameznih delov stavbe in njihove uporabnike, ker je za te obvezne evidence odgovoren upravitelj stavbe.

Nedopustno je vztrajati na določbah stanovanjskega zakona, ki diskriminatorno obravnavajo samo peščico lastnikov nepremičnin. To je dokazano tudi v obrazložitvi k spremembam stanovanjskega zakona, ki so bile sprejete v letu 2008, saj Ministrstvo za okolje in prostor navaja, da je komaj 15% lastnikov, ki so obvezni skleniti pogodbo o medsebojnih razmerjih, le-to tudi sklenilo. In med temi, ki so obvezni to pogodbo skleniti, so samo lastniki z urejeno etažno lastnino v večstanovanjskih stavbah, vseh ostalih zakon ne obravnava.

Brez sklenjene pogodbe o medsebojnih razmerjih po vseh zahtevanih vsebinah te pogodbe, je diskriminatorno izvajati 14. člen stanovanjskega zakona oziroma 7. člen sprememb stanovanjskega zakona. Po tem členu naj bi namreč za oddajanje stanovanja za krajše bivalne najemne brez stanovanjske najemne pogodbe, kar pomeni za turistični najem, bilo potrebno 100% soglasje vseh etažnih lastnikov, sicer naj bi stanovanje spremenili v gostinski obrat.

Eno ali drugo je nemogoče doseči. Ta nova zakonska zahteva, ki je bila sprejeta po skrajšanem postopku, dejansko pomeni prepoved oddajanja stanovanja v turistične namene.

Čeprav naj zakon dopušča tudi tako celotno prepoved v posameznih stavbah, naj bo to načelna in enotna odločitev vseh etažnih lastnikov in hkrati razčlenjena za vse različne primere uporabe stanovanj v njihovi hiši ter vnaprej zapisana v pogodbi o medsebojnih razmerjih. Če bi bile pogodbe sklenjene, kot določa stanovanjski zakon, bi bil novi 7. člen v celoti odveč. To smo predlagali tudi z amandmaji k stanovanjskemu zakonu, pa nismo uspeli.

Problem je ostal odprt in treba ga je rešiti.

Naredili smo priročnik - delovni vzorec te pogodbe v upanju, da ga bomo strokovno izpolnili zlasti v sodelovanju z MOP. Vzorec pogodbe naj bi bil osnova za organizacijo posvetov z upravljavci nepremičnin, z občinami, s pravniki ipd..Odziva še ni.

Ureditev etažne lastnine in celotnih medsebojnih lastniških odnosov vezanih na bivanje in rabo stavb je izrednega pomena, odkar je Slovenija članica Evropske unije. Predvsem zaradi bivše družbene lastnine, zaradi posledic Jazbinškovega zakona, zaradi nerazvitega majhnega podjetništva, ljudje v prejšnji državi nismo bili dovolj pozorni na lastnino, še boljše, da jo imamo vpisano v zemljiški knjigi. Iz istih razlogov je danes veliko stavb potrebnih temeljite obnove. **Obnova teh stavb, gradov, dvorcev, podeželskih stavb, starih mestnih jeder je povezana z veliko strokovnega dela in finančnimi vlaganji. Subvencije za obnovo bi**

lahko dobili iz javnih sredstev, tudi iz evropskih skladov, toda brez po vseh pravilih dokazanega lastništva, nikakor ne. To so tudi razlogi, da se navsezadnje lastniki odločijo za prepoceni prodajo svoje zemlje in vsega, kar še na njej stoji, žal prehitro tudi tujcem.

4. Izboljšati evidenco prijav bivanja

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve - MNZ
Rok: 2009

Izboljšati je potrebno predpise evidence gostov, prijave in odjave stalnega in začasnega bivanja

Največ praznin v sistemu evidence o uporabi nepremičnine je povezanih z uporabo nepremičnin za krajša bivanja.

Pri uporabi nepremičnin v bivalne namene ljudi naj bi bilo osnovno načelo, da so v prijavo in odjavo bivanja vključena vsa bivanja domačih in tujih oseb v nepremičninah na ozemlju Slovenije in, da sta sistema prijave in odjave bivanja na policiji in upravni enoti povezana.

Izdelan je delovni posnetek različnih možnosti uporabe nepremične, zlasti ko gre za lastnika, ki ima več nepremičnin, navedene nekatere nejasnosti, ki bodo ob obdavčitvi konkretne nepremičnine lahko na eni strani razlog nepravilnega, neutemeljenega obdavčenja, po drugi strani razlog za izigravanje obdavčitve.

Pridobitev podatkov o uporabi nepremičnine in ažurno evidentiranje sprememb je neposredno povezano z učinkovitostjo zagotavljanja bivališč za dejansko stalno bivanje in donosno izvajanje turistične dejavnosti, ko gre za krajša bivanja.

Doseči je potrebno, da ima uporabnik ob morebitnem preverjanju pooblaščen osebe, kdo biva v konkretni nepremičnini, pri čemer ni nujno, da je stanovanjske uporabne namembnosti, dokument, ki dokazuje pravico bivanja v skladu z zakonom.

Za uporabnike nepremičnin za krajša bivanja se uporablja pojem turist. Sama beseda turist zavaja, saj zožuje pestrost namenov, ko posameznik, skupina posameznikov ali družina iščejo časovno krajšo nastanitev v gostinskem obratu, na kmetiji, v stanovanju, v zidanici brez potrebe po prijavi stalnega prebivališča ali daljšega začasnega prebivališča. Zaradi tega je potrebno v definiciji turistične nastanitve ali v definiciji pojma turist določiti, koga vse ta pojem zajema.

Da gre za zelo različne uporabnike nepremičnin za krajša bivanja, ki jih bo verjetno potrebno različno upoštevati v sistemu obdavčitve nepremičnine po kriteriju uporabnosti in tržnosti je razvidno iz naslednjega pregleda, v katerem ne obravnavamo rabe stanovanj, v katerih bivajo lastniki ali njihovi ožji družinski člani ali najemniki in stanovanje uporabljajo izključno za svoje bivanje:

(1) Uporabniki, ki iščejo stanovanje zaradi občasnih službenih potovanj ali drugih ne turističnih razlogov, kamor uvrščamo:

- poslovneže, solastnike gospodarskih družb v Sloveniji
- strokovnjake, ki občasno, tudi večkrat letno sodelujejo na posameznih projektih različnih pravnih oseb v Sloveniji
- trgovske zastopnike, udeležence sejmov, poslovnih prireditev

- delavce na terenskem delu, serviserje in izvajalce (tujce) daljših vzdrževanj v tujini nabavljene opreme
- gostujoče profesorje
- izvajalce kulturnih prireditev v času priprav na prireditve in njihovo izvedbo
- sodelavce veleposlaništev
- udeležence, novinarje, spremljevalce državnih obiskov in večjih prireditev v Sloveniji
- ljudi na zdravljenju in njihove svojce, ki ne bivajo v bolnišnici
- športnike v času treningov in tekmovanj,
- ljudi na izobraževanju, usposabljanju, specializaciji
- svojce, znance, ki spremljajo ali obiskujejo uporabnike v naštetih alinejah
- ipd.

(2) Uporabniki, ki so turisti in, ki iz različnih razlogov, predvsem pa zaradi nižjih cen od hotelov in možnosti kuhanja, iščejo stanovanja- apartmaje in sobe.

Običajno pod pojmom turista razumemo tistega obiskovalca krajev, zaselkov, gora v Sloveniji, ki zaradi preživljanja počitnic, prostega časa, kulturnega, razvedrilnega udejstvovanja na raznih prireditvah in spoznavanja Slovenije prenočuje izven kraja svojega bivališča.

Po uradni definiciji pa je turist vsakdo, ki prenočuje izven kraja svojega stalnega bivališča. Očitno beseda turist zavaja, je preozek pojem .

(3) Uporabniki stanovanj, ki v stanovanju opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost, ki v stanovanju tudi bivajo ali ne.

Pomanjkljive določbe o prijavi in odjavi bivanja ter še zlasti neizvajanje le-teh so pomemben razlog sive ekonomije zlasti v turistični dejavnosti in pri oddajanju stanovanj proti plačilu, ko naj bi si gost ali najemnik na osnovi sklenjene stanovanjsko najemne pogodbe uredil začasno ali stalno bivanje na upravni enoti. V skladu s stanovanjskim zakonom je možno skleniti stanovanjsko najemno pogodbo tudi za nekaj ur, za en sam dan, za en mesec, dva meseca in temu ustrezno naj bi za enako časovno obdobje pridobili tudi na upravni enoti potrdilo o začasnem prebivališču. Ker pa računalniški sistem prijave začasnega bivanja na upravni enoti ne predvideva tako kratkih bivanj, se prosilcu ne izda potrdila, če je bivanje krajše od dveh mesecev (primeri iz Ljubljane). Teoretično je torej možno pridobiti potrdilo o začasnem stanovanjskem bivanju za manj kot dva meseca, praktično ne.

Za kratka bivanja brez stanovanjske najemne pogodbe naj bi po zakonu zadoščala prijava na policiji. Gre za primere, ko stanodajalec nima prihodkov iz oddajanja. Če jih ima in ni sklenil stanovanjske najemne pogodbe in z najemnikom ni uredil prijave začasnega prebivališča na upravni enoti, bi moral upoštevati tudi zakon o gostinstvu, ker gre za pridobitno dejavnost po tem zakonu. Zaradi povezanosti stanovanjskega zakona, zakona o gostinstvu, zakona o prijavi prebivališča in zakona o tujcih je potrebno doseči tak sistem prijave in odjave bivanja, ki se ne bo podvajal in dopuščal izigravanja navedenih zakonov.

Del rešitve je v časovni razmejitvi bivanja. Za bivanja, ki jih uporabnik plača in so krajša od dveh mesecev in v času bivanja uporabnik nima sklenjene stanovanjske najemne pogodbe za določen čas, naj bodo izhodišče določbe zakona o gostinstvu. Za daljša bivanja, ki jih uporabnik plača, je potrebno skleniti stanovanjsko najemno pogodbo in prijavo bivanja urediti na upravni enoti.

Celovito izvajanje predlaganega ukrepa zahteva učinkovito inšpekcijsko službo, ki ukrepa na terenu.

Ko bodo te evidence o prijavi in odjavi bivanja domačih in tujih oseb kakovostne in ažurne, naj bodo izhodišče za vrsto drugih evidenc, ki so osnova za plačilo raznih stroškov (npr. za komunalne storitve, elektrika) vezanih na število oseb.

5. Stimulacije za obnovo nepremičnin

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo - MG
Rok: stalna naloga

Nujne so stimulacije za obnovo in gradnjo nepremičnin za večnamensko bivalno uporabo: za trajno bivanje, za turizem, za poslovno dejavnost malega podjetništva.

Obnoviti je potrebno stanovanja, družinske hiše, počitniške hiše, kmetijska poslopja, hiše s tradicijo, vključno gradove, dvorce, zapuščene vaške objete ipd. na način, da omogočajo:

- trajno bivanje lastnika tudi v primeru njegove invalidnosti, starosti, ko potrebuje pomoč,
- nastanitev gostov,
- pridobitev prihodkov, ker lastnik v nepremičnini opravlja pridobitno dejavnost,
- pridobitev prihodkov iz oddajanja nepremičnine v najem.

Naloga je v skladu z razvojnimi državnimi programi. **Gradbeništvo in naj vezane dejavnosti je potrebno zaposliti bistveno bolj na obnovi že zgrajenih objektov povsod v Sloveniji kot na državnih investicijah v novogradnje za stanovanjsko trajno bivanje in za domove za upokojece. Cilj je odpirati zaposlitvene možnosti prebivalcem tam, kjer so doma in jih na domu obdržati tudi v starosti.**

V ukrepe za spodbujanje zasebnega kapitala in neposrednega dela investitorjev v obnovo in razširitev njihovih nepremičnin je treba pritegniti banke. Država naj bi bila pod določenimi pogoji garant za vračilo bančnih kreditov.

Povečalo naj bi se število investitorjev, ki so že lastniki konkretne nepremičnine v primerjavi z investitorji, ki imajo "samo" denar in iščejo prostor za njegov plasma v nove gradnje ali poceni- prepoceni nakup naših starih raznovrstnih nepremičnin.

V sedanji finančni krizi je treba izpostaviti tudi večjo varnost naložb in možnosti vračanja kreditov pri manjših investitorjih kot pri večjih. To še posebej velja za hipotekarna posojila, saj v PROGRAMU predvidevamo več obnovljenih kot na novo zgrajenih objektov. Da se izplača, dokazuje interes tujcev za nakup po naših pojmihi nerentabilnih nepremičnin v odročnih krajih.

Zlasti za obnovo bi morali pridobiti več sredstev tudi iz Evropske unije. Doslej se je utemeljevalo, da to ni mogoče, če so stanovanja v zasebni lasti fizičnih oseb. Kakršne koli so že te ovire, je treba doseči:

(1) Temeljito vsebinsko obravnavo, v čem je dejansko razlika, saj imamo kapitalistični družbeni red, kjer je vsa lastnina, razen državne, zasebna.

Lastniki velikih gospodarskih družb so fizične osebe, ki so vsa leta bili deležni državne podpore. Majhni lastniki svojega premoženja v nepremičninah, zastarelih strojih, opremi, če niso bili organizirani kot gospodarski subjekti, niso dobili skoraj nič. Sistem podpor fizičnim osebam, ki so lastniki velikih gospodarskih družb, ki odpuščajo in ki napovedujejo odpuščanje delavcev, se nadaljuje, ne glede na to, kako zelo so lastniki odgovorni za krizo poslovanja v svojih podjetjih. Država jih rešuje, ker problem odvečnih delavcev, ni več problem lastnikov in njihovih manegerskih struktur, ampak države, boljše rečeno vseh tistih, ki so še zaposlenih in plačujejo v državni proračun.

(2) Rešitev v veljavnih predpisih Slovenije in Evropske unije, če le-teh ni mogoče hitro spremeniti, da je investicijska pomoč v obliki javnih subvencij v obnovo nepremičnin in zagon podjetništva, ko posameznik še ni organiziran kot podjetniški subjekt, možna pod določenimi pogoji: bodisi neposredno fizični osebi- investitorju, bodisi posredno preko združenj, predpogodb o vključevanju v podjetniške verige ipd.

Za nastajanje manjših podjetniških subjektov je njihova vključitev v nacionalno mrežo manjših turističnih nastanitev v skladu s tem PROGRAMOM II tudi delni garant za vračilo sposojenih sredstev.

Namen celotnega PROGRAMA je na primeru ozko pojmovane dejavnosti turizma izbrati iz množice za celotno družbo zelo pomembnih ukrepov tiste, ki so nujni za razvoj turizma v skladu s PROGRAMOM II.

Zaradi tega smo vse druge ukrepe, ki vodijo v razbremenitev gospodarstva in, ki izražajo splošne družbene vrednote uspešnega gospodarjenja strnili v zadnjem tretjem delu tega PROGRAMA III pod naslovom Splošni javni ukrepi.

PROGRAM II

RAZVOJ MALEGA PODJETNIŠTVA V TURIZMU

1. Uvod

Turizem je edina množična in povsod prisotna gospodarska dejavnost, ki jo je možno začeti razvijati skoraj iz nič. Podatki dokazujejo, da se je marsikje razvoj začel na osnovi civilne pobude z ustanovitvijo turističnega društva, drugod iz vaške gostilne ali s ponudbo nekaj prenočišč za mimoidoče potnike.

Program gradi in utemeljuje svojo vizijo izključno na že uveljavljenih rezultatih v praksi, je rezultat potreb manjših gospodarskih subjektov, njihovega znanja, inovativnosti, izkušenj in družbene osveščenosti. Pomembno je ustvarjati pozitivno naravnano družbeno klimo in stimulatívno gospodarsko okolje, da prizadevanja posameznih gospodarskih subjektov dosežejo tako visoko stopnjo donosnosti, ki jim je vzpodbuda na daljši rok, nacionalnemu gospodarstvu pa zagotavlja uresničevanje bogate socialne države.

Program Razvoj malega podjetništva v turizmu 2009-2014 (v nadaljevanju PROGRAM) se vsebinsko istoveti tudi napovedim Svetovne turistične organizacije (WTO), da je turizem najhitreje rastoča panoga in takoj za proizvodnjo goriv druga najobsežnejša dejavnost, ki se bo do leta 2020 potrojila. Turizem s svojo mednarodno razsežnostjo vključevanja tujih gostov, mednarodnih podjetij in multiplikativnostjo pomembno učinkuje na mednarodni kakor na ravni narodnih gospodarstev.

Slovenija ima za dodaten, hitrejši, uspešnejši razvoj turizma izredne naravne danosti, tradicijo v ljudeh in neizkoriščene možnosti v nepremičninah. Vendar, kako to izkoristiti kot izziv za gospodarski razvoj, če:

- je v Sloveniji veliko nepremičnin, ki niso zasedene, ki so potrebne obnove, bodoča zakonodaja pa bo z davkom obremenila imetnike; zanesljivih podatkov o teh nepremičninah še nimamo, tudi o številu turističnih ležišč ne, niti ne popolnih pri registriranih ponudnikih, kar je eden od razlogov, da se tej dejavnosti ne namenja dovolj pozornosti;
- imetniki nepremičnin marsikdaj, med njimi tudi večja podjetja in ustanove oddajajo stanovanja za kratka bivanja »na črno« in od tega sama turistična panoga nima realnega prihodka, država ne pobere davkov in turistične takse, uradno število turistov je nižje od dejanskega in stanovanja se nezakonito odtegujejo ljudem, ki si hočejo ustvariti svoj dom;
- kakovost neregistriranih nastanitev je vprašljiva, saj ni standardizirana, ni zavedena med uradne nastanitvene zmogljivosti;
- različna kakovost in med seboj neprimerljiva ponudba delujeta nasprotno naporom za promoviranje Slovenije skozi organizirano dejavnost in še bolj organizirano trženje.

PROGRAM poleg konkretnih aktivnosti na področju zakonodaje, povezuje in gradi večjo in krajevno razpršeno ponudbo manjših prenočitvenih turističnih ponudnikov.

Pri teh ponudnikih je po statistiki leta 2007 vključenih 33% (24.153: sobe, stanovanja, počitniške hiše, turistične kmetije, apartmaji itd.) od vseh 73.057 ležišč v Sloveniji. Če prištejemo še del ležišč v gostiščih, planinskih kočah, raznih drugih začasnih turistično

vodenih začasnih nastanitvah, jih je najmanj 42.000, saj številka ne vključuje ležišč v sivi ekonomiji, s katerimi bi po naši oceni presegli v letu 2007 skupno 31.893 ležišč v hotelih in motelih .

V Sloveniji imamo zelo pestro ponudbo - strukturo turističnih nastanitvenih zmogljivosti, ki je z vidika posameznih ponudnikov in interesa države premalo izkoriščena in prinaša premalo prihodkov. Zaradi tega in ker je delež te celotne ponudbe brez hotelov in motelov kar 66% vseh zmogljivosti, se v okviru PROGRAMA:

- pripravi ustrezne standarde, ki bodo skozi politiko oddajanja stanovanj v turistične namene vsem ponudnikom omogočili usposabljanje za doseganje in vzdrževanje standarda PROGRAMA ter za samostojno izvajanje turistične nastanitvene dejavnosti;
- pripravi predlog celovitega trženja za vse ponudnike turističnih stanovanj in tem nastanitvam podobnih manjših turističnih nastanitvenih objektov;
- izrecno pozornost in svetovanje namenja manj razvitim občinam, krajem, kjer še nimajo turističnih prenočitvenih ležišč;
- zagotavlja strokovno pomoč prijaviteljem na javne razpise, še posebej za nepovratna sredstva sofinanciranja obnove nepremičnin in začetke podjetništva;
- obravnava in vrednoti ohranjanje okolja, naravo in kulturno dediščino kot samostojen turističen produkt.

Uveljavitev PROGRAMA temelji na koncentraciji znanja, uporabi sodobne informacijske komunikacijske tehnologije, v prvih letih tudi na široki družbeni akciji, vseskozi pa na organizacijski povezanosti razpršenih, tudi najmanjših krajev ali zaselkov v Sloveniji.

PROGRAM ima izdelano shemo operativne organizacijske izvedbe tako, da se v organizaciji ne zapira in omejuje v različne statusno ali z močjo posameznikov določene meje. Slovenijo obravnava kot en prostor, kot en veliki proizvod, kot turistično ponudbo za tujino. Kljub temu zelo občutljivo in specifično upošteva vsebino in pogoje, pod katerimi se posamezni sedanji ali bodoči gospodarski subjekti in kraji vključujejo v njegovo izvedbo.

PROGRAM ne analizira zgodovine zadnjih dvajsetih let. Samo primerja in dogmatično predlaga soodvisen sistem ukrepov, kako v današnjih razmerah izkoristiti možnosti, da Slovenija svojim prebivalcem omogoči zaposlitev, delo s primerno plačo in to ne na račun nasilnega vdora v naravo, v osnove preživetja Planeta Zemlja.

2. Cilj

Strateški cilj PROGRAMA je tak razvoj turistične dejavnosti na celotnem področju Slovenije, da prihodki stimulirajo lastnike nepremičnin in na turizem vezane spremljajoče dejavnosti za vlaganja v svoj razvoj, v obnovo nepremičnin, v samozaposlovanje, v razvoj podjetništva. Da bo ta dejavnost vzpodbujala razvoj celotne družbe s tako intenziteto, kot je v naravi turizma, je potrebno **dvigniti rentabilnost celotne dejavnosti**.

Vizija vključenih subjektov v PROGRAM je, da postanejo preko sodobne informacijske komunikacijske tehnologije prepoznavni in konkurenčni v svetovni turistični ponudbi in si trajnostno zagotovijo pozitivno doseganje finančnih rezultatov.

Cilj je, da še **pravočasno izkoristimo prednosti vključitve Slovenije v Evropsko unijo** tako, da postanemo izrazito zaželeno in enakomerno regionalno razvita turistična destinacija.

Turistične postelje v vsak kraj naj postane cilj vlade, regij in občin.

Operativna vsakdanja naloga izvajanja PROGRAMA je, da imamo dovolj kakovostnih nastanitvenih zmogljivosti, ki ustrezajo povpraševanju različnih segmentov gostov s tendenco povečanja tujih gostov srednjega in višjega razreda, ponudbo celostno nadgrajevati in jo tržiti s pomočjo sodobne informacijske tehnologije in organizacijsko povezati vse lokalne dejavnike turizma in malega podjetništva.

Poudarek na manjših turističnih nastanitvah ne pomeni dopolnilne ponudbe hotelom, niti ne konkurence hotelom. Pomeni, da hočemo Slovenijo izpostaviti tudi kot turistično mistično destinacijo in pritegniti tiste segmente gostov, ki ne iščejo hotela. Pretežno so to določene skupine individualnih gostov. Drugo izhodišče je, da hotel ni primeren za vsak kraj, pri čemer ne izpostavljamo samo zahtevnih finančnih sredstev, ampak naravno okolje, ekologijo in zaposljivost v domačem kraju.

Globalizacija je izziv. Globalizacija z mednarodnega vidika pomeni za turizem globalno tržišče, globalno komunikacijo, globalne standarde, vzpon mednarodnih podjetij in globalno tržišče kapitala. **V turizmu lahko rečemo, da je uveljavljanje globalizacije hkrati promocija lokalnosti.** Na eni strani imamo globalizacijo poslovanja, ki se kaže v standardizaciji (tudi sistemu enotnega računovodskega poročanja, statistiki) in v nujenju storitev na enaki ravni pri multinacionalnih turističnih podjetjih po celem svetu, na drugi strani pa potrebo po prilagajanju lokalnim značilnostim, navadam in tradicijam držav, v katerih ta podjetja poslujejo. Prilagoditev lokalnemu je za turizem postala še pomembnejša kljub smeri globalizacije v turizmu, ali pa mogoče prav zaradi nje.

Prilagajanje lokalnim značilnostim ob istočasnem udejanjanju navedenih ciljev, je temeljni izziv PROGRAMA.

PROGRAM gradi na temeljih, ki podrejajo razvoj in rast gospodarstva razvoju človeka, njegovi družini, koriščenju naravnih danosti in drugih prednosti na način, ki prebivalcem na ozemlju Slovenije zagotavljajo trajnostni razvoj.

3. Udeleženci in vrste nepremičnin namenjene turistični nastanitveni ponudbi

PROGRAM se posredno dotika vsakega prebivalca Slovenije. Neposredno in takoj pa so njegovi udeleženci doslej številni, a bolj samim sebi prepuščeni turistični ponudniki, med njimi tudi ponudniki v sivi ekonomiji sobodajalci, registriranih okoli 2.700 (zasebne nastanitve v stanovanjskih apartmajih, sobah, počitniških hišah in v drugih za trajno bivanje primernih objektih, ki niso gostinski obrati). Število turističnih nastanitev po ponudnikih teh nastanitev znaša po statistiki za leto 2007:

- zasebne nastanitve v stanovanjskih apartmajih, sobah, počitniških hišah in v drugih za trajno bivanje primernih objektih, ki niso hotel ali motel - sobodajalstvo 23.184
- turistične kmetije z nastanitvami 969
- ponudniki hiš s tradicijo, 38 objektov vključenih v Zavod za razvoj Hiš s tradicijo, kriterije izpolnjuje 11 članov
- prenočišča 674
- gostilne, gostišča s turističnimi sobami 1.858
- planinski domovi in kočje 4.381

V PROGRAMU uporabljamo drugačno razvrstitev ponudnikov manjših turističnih nastanitev, za katere se posebej ne zbirajo statistični podatki in sicer za:

- lastnike počitniških hiš, počitniških stanovanj, ki niso ustrezno registrirani
- ponudnike turističnih nastanitev v zidanicah
- ponudnike turističnih nastanitev za invalide
- lastnike počitniških hiš bivšega družbenega standarda
- lastnike in najemnike oddajanja stanovanj uporabnikom, med njimi zlasti tujcem, ki v stanovanju bivajo manj kot dva meseca
- lastnike opuščeni ali premalo izkoriščeni nepremičnin, ki bi jih bilo možno vključiti v turistično nastanitveno ponudbo.

PROGRAM je neposredno namenjen ljudem,

- ki se odločajo, da bi delali v turizmu ne glede na to, ali so ali niso lastniki primerne nepremičnine;
- ki imajo lastno ali najeto nepremičnino, pa se še niso odločili, v kakšne namene bi jo uporabljali, v kakšne namene naj bi jo preuredili ali uredili;
- ki imajo nepremičnino, v kateri bivajo ljudje brez stanovanjske najemne pogodbe, bodisi, da jo oddajo proti plačilu ali za plačilo v stanovanjske namene za krajši čas, bodisi v turistične namene,
- ki bi najeli nepremičnino za katerikoli namen PROGRAMA.

Osnovni namen PROGRAMA je dati ljudem, ki imajo nepremičnine, še zlasti ekonomsko neizkoriščene nepremičnine kjerkoli v Sloveniji, možnost, da jih vključijo v turistično gostinsko ponudbo in, da to niso veliki gostinski obrati, kot so to običajno hoteli.

Že sedaj je takih ponudnikov turističnih nastanitev veliko, veliko registriranih, veliko jih dela na črno. Še več bi jih lahko bilo, če bi bili bolj organizirani in, če bi jih država primerno spremljala, obravnavala in vzpostavljala pogoje za normalno podjetniško poslovanje. Dokler je bilo članstvo v Gospodarski zbornici Slovenije obvezno, so vsaj v tej organizaciji imeli podporo. V letu 2008 je prenehala delovati tudi sekcija sobodajalcev, saj je Turistično gostinska zbornica v okviru GZS namenjena članstvu, ki plača članarino.

Dejstvo je, da ponudniki z več kot 1/3 vseh turističnih postelj v Sloveniji nimajo v javnem sektorju aktivnega predstavnika, sogovornika ministrstvom, ko gre za njihovo problematiko, ali za odziv na predpise, ki jim določajo pogoje poslovanja.

Podatkov o številu ponudnikov po značilnih vrstah nastanitev ni. Tudi podatkov o vseh ležiščih v Sloveniji ni; tudi za registrirane ponudnike ne obstajajo, ker jih niti uradna statistika ne zbira ustrezno. To je eden od razlogov, da se tej dejavnosti ne namenja dovolj pozornosti kot pospeševalcu gospodarstva ali kot zaviralnemu dejavniku sive ekonomije.

Nepremičnine lastnikov, ki so predmet PROGRAMA, večinoma niso gradbene namembnosti za gostinsko dejavnost, zato niso gostinski nastanitveni obrati, vendar se kljub temu uporabljajo izključno ali delno za nastanitev gostov proti plačilu, torej za pridobitno dejavnost.

Značilno za PROGRAM je, da večina nepremičnin vsaj v začetku ni gostinski obrat, ampak je nepremičnino možno opredeliti kot stanovanjsko zgradbo, kmetijo, stanovanjsko poslovno zgradbo ali samo kot poslovno zgradbo. To velja tudi za nepremičnine, ki ne izpolnjujejo pogojev za nobeno uporabno namembnost, ne za stanovanjsko, ne za poslovno, na za kmetijsko, lahko so to pomožni objekti različnih dejavnosti, ki pa jih je možno z adaptacijo najbolj smiselno in najceneje urediti za stanovanjsko namembnost.

Široka definicija stanovanja, kot jo določa in dopušča stanovanjski zakon iz leta 2003, še ni zaživela. Ljudje si pod pojmom stanovanja predstavljamo prostor v stanovanjskem bloku ali v družinski hiši, kjer dejansko stalno prebivamo. Stanovanjski zakon pojmuje stanovanje kot prostor, ki omogoča trajno bivanje ljudi in v tem smislu našteva, enodružinske hiše, vile, atrijske hiše, počitniške hiše, večstanovanjske stavbe, stolpiče, poslovne stavbe, v katerih so tudi stanovanja itd.

PROGRAM uvršča tudi zidanice, lovske kočice, mline in druge opuščene nepremičnine, če omogočajo trajno bivanje ali, če se lastniki odločijo, da jih uredijo za določeno namembnost v skladu z lokalnimi lokacijskimi načrti.

Namen PROGRAMA je, da se objekti za bivanje, ki iz kakršnega koli razloga po obnovi ali dokončani novogradnji še ne bodo ali ne bi imeli stalnih stanovalcev, ne propadajo, niso prazni, se prehitro ne prodajo tujim državljanom, opremijo kot stanovanje in ob izpolnitvi pogojev zakona o gostinstvu ponudijo za turistične nastanitve. Poudarek je, da se čim bolj dosledno obnovijo v to, kar so bili, kajti vse več gostov išče prvobitno okolje in hoče spoznati Slovenijo tako kot je.

Torej na eni strani živeti po domače, na slovenski način v domačem okolju, na drugi strani imeti centre, ki nudijo vse, kar si moderen turizem lahko privošči. V državi Sloveniji je možno oboje in zaradi majhnih razdalj vsakemu gostu dostopno vse.

4. Vsebinska področja

PROGRAM je gospodarski projekt, ki temelji na uporabi visoko strokovnega znanja sodobne informacijske tehnologije in izrazitih organizacijskih sposobnosti. Kljub temu je za uporabnike enostaven.

Manjšim gospodarskim subjektom omogoča tak napredek v izvajanju dejavnosti, da se lahko hitro in z enakimi možnostmi, kot velika gospodarstva konkurenčno vključujejo v mednarodno turistično ponudbo.

Podpora izvajanju celotne dejavnosti pri posameznem ponudniku in organiziranosti ponudnikov v mreži zagotavlja poslovni in rezervacijski sistem ETRIPS in MANAGER. Lastniku nepremičnine ali že delujočemu ponudniku turistične nastanitve uporaba sistema, kot je sistem ETRIPS, pomeni vzpodbudo, realno možnost, da je ekonomsko zainteresiran aktivirati svoje neizkoriščene nepremične, svoj ali tuj delovni potencial za vključitev v turistično nastanitveno dejavnost. Od takega poslovno rezervacijskega sistema, nanj vezane skupne organiziranosti in trženja pričakuje goste in podporo poslovanju. Hkrati je zainteresiran za strokovno svetovanje, kako graditi, adaptirati, za izobraževanje, za tekoče usposabljanje in za pomoč pri financiranju.

PROGRAM kljub sodobnim metodam informacijske komunikacijske tehnologije, ali prav zaradi nje, enakovredno upošteva in gradi sistem turistične ponudbe, ki je dostopen potencialnim gostom ne glede na to, ali uporabljajo računalnik ali ne.

Glede na navedeno so bistveni vsebinski sklopi PROGRAMA:

4.1. Svetovanje od gradnje do kategorizacije turistične nastanitve

PROGRAM vključuje stalno strokovno jedro in mrežo svetovalcev na terenu.

Med nalogami svetovanja izstopa doslej zanemarjeno področje kategorizacije vseh vrst turističnih nastanitvev, ki mora postati temeljna osnova, da v turistično ponudbo vključujemo kakovostno nastanitvev, ki je primerljiva in konkurenčna na domačem in tujem trgu. Zaradi tega je naloga PROGRAMA, da so svetovalci usposobljeni za pomoč pri pripravi nastanitvenih turističnih objektov za kategorizacijo. V ta namen se vključujejo pravočasno, preden je objekt zgrajen, začnši z zasnovno gradnje, adaptacije, svetujejo pri opremljanju nastanitvenih prostorov – sob, izboru najustreznejše opreme glede na želeno kvaliteto, uporabi materialov, pomagajo s praktičnimi nasveti in podobno. To vključuje tudi skrb za nabavo in pravilno namestitvev oznak za kategorizirano nastanitvev. Svetovalci naj bi se strokovno usposabljali, izmenjavali in usklajevali znanja, njihovo delo bi bilo zato manj subjektivno, kot je sedaj.

V ta namen je potrebno vključiti tudi dosedanje pooblaščen svetovalce, organizacije in že delujočo informacijsko tehnologijo, ki naj bi skupaj zagotavljali podatke o številu in vrstah kategoriziranih turističnih nastanitvev, lastnikih, najemnikih, posrednikih. To je eden bistvenih pogojev tudi za načrtovanje in spremljanje ne le turistične dejavnosti, ampak uporabe različnih vrst nepremičnin v gospodarske namene in s tem povezanih davčnih obveznosti. V dogovoru s pristojnim ministrstvom naj bi del nalog, ki so vezane na izvedbo kategorizacije, opravljali koncesijsko.

4.2. Razbremenitev z upravnimi postopki in ustreznost zakonodaje

Delo v zvezi z upravnimi postopki vključitve posamezne turistične nastanitve v zakonsko predpisano obliko opravljanja dejavnosti je za večino ponudnikov turističnih nastanitvev še vedno zelo odbijajoč posel. Odbijajoč tudi zato, ker so bile bistvene olajšave v predpisih za razvoj te dejavnosti sprejete po letu 2004 oziroma po 10-ih letih dokazovanja o nesmiselnosti določenih predpisov. Zaradi tako dolgega obdobja, da »sobodajalstva« (oddajanje stanovanj za turistični najem), ki je gospodarska gostinska dejavnost, ne sme opravljati gospodarska družba, da je za vsako nastanitvev potrebno upravno obratovalno dovoljenje, da se ne sme gostu v večstanovanjski stavbi oddati celotnega stanovanja, ampak samo del itd., se pozitivne spremembe še niso ukoreninile v miselnosti potencialnih ponudnikov manjših turističnih nastanitvev, niti niso z njimi dovolj seznanjeni delujoči ponudniki. To je eden od razlogov, da se ponudniki izogibajo legalizaciji, kar vodi v sivo ekonomijo in delo na črno in, da je vrzel v ponudbi določenih vrst turističnih nastanitvev. Zaradi tega je naloga PROGRAMA vsakodnevno informiranje, posveti, neposredno svetovanje in prevzem celotnega postopka, da potencialni ponudnik uredi vse potrebno za vpis ponudnika in turistične nastanitvev v poslovni register Slovenije.

Ker so velike možnosti prav za hitro rast manjših turističnih ponudnikov, je svetovanje v okviru izvajanja PROGRAMA in aktivno sodelovanje pri kreiranju zakonodaje s tega področja izredno pomembna funkcija pospeševanja razvoja celotnega turizma in malega podjetništva. Prednost je tudi v tem, da črpa osnove za svoje delo iz vsakdanjih neposrednih stikov s ponudniki vseh vrst turističnih nastanitvev, torej tudi od tistih, ki jih danes razen zavoda Gostoljubnost slovenskih domov nihče sistematično ne zastopa. Tak način dela je prisoten že več let in rezultat tega je med drugim tudi to celotno gradivo, ki iz analize stanja snuje posamezne rešitve.

4.3. Vzpostavljanje pogojev za posodabljanje in razvoj turističnih nastanitev

Posamezni sedanji ali potencialni ponudnik turistične nastanitve ima nekaj možnosti pridobiti finančno subvencijo za vse faze nastajanja turistične nastanitve in njene vključitve v skupni rezervacijski sistem, če ima dovolj časa in je strokovno dovolj usposobljen, da izkoristi možnosti javnih razpisov in je na tekočem z državnimi in lokalnimi ukrepi za pospeševanje podjetništva in zaposlovanja. Pogoji razpisov so večinoma prezahtevni za majhne upravičence. Za njih je pomembna naloga iz PROGRAMA, da organizirano strokovno jedro s svetovalno strokovno mrežo na terenu redno spremlja javne spodbude, predlaga skupne projekte udeležencem mreže turističnih nastanitev, vodi nujne evidence izvedbe posameznih projektov in usklajuje projekte enake vsebine s strani različnih lokalnih dejavnikov. Uveljavljanje organiziranosti ponudnikov turističnih nastanitev in skupni strokovni servis prijave in vodenja projektov namenjenih pospeševanju razvoja turističnih nastanitev kjerkoli v Sloveniji, pomeni:

- manj dela in stroškov v zvezi s prijavi projektov;
- večjo garancijo, da bodo projekti izpolnili razpisne pogoje in se tudi izpeljali v skladu z zahtevami razpisov;
- da bodo do sredstev res prišli tudi najmanjši podjetniški udeleženci in pod določenimi pogoji tudi fizične osebe;
- in da bomo za izvedbo istih, vendar združenih nalog, potrebovali manj dela in manj sredstev, kot če jih opravlja vsak strokovnjak samo zase.

Pomembno je, da PROGRAM predvideva v izvedbo pritegniti tudi banke z namenskimi vsaj srednjeročnimi krediti za obnovo in razširitev turističnih nastanitvenih zmogljivosti.

Naloga PROGRAMA je zainteresiranim investitorjem v manjše, kraju primerne turistične nastanitvene zmogljivosti, dati možnost, da poleg lastne udeležbe, pridobijo ugodne finančne kredite in del nepovratnih družbenih sredstev iz udeležbe PROGRAMOV v javnih razpisih znotraj Slovenije in neposredno iz sredstev Evropske unije.

4.4. Uporaba enotne sodobne informacijske tehnologije, njen nadaljnji razvoj in vzdrževanje

Izhodišče uspešnega poslovanja, poenostavljenega poslovanja ponudnikov nastanitev in trženja na domačem in tujem tržišču, doseganje napredka v razvoju nastanitvene dejavnosti in povezovanju ponudnikov turističnih nastanitev s komplementarno ponudbo in tržniki, kot so npr. turistične agencije, je uporaba rezervacijskega, poslovnega sistema, ki je prilagojen poslovnim procesom med navedenimi uporabniki. Uporabnikom daje možnost, da lahko z računalnikom in s povezavo na internet sami upravljajo s podatki v sistemu, kar jim prihrani razvoj lastnih programov in ohranja konkurenčnost.

Strankam, individualnim gostom sistem omogoča neposreden dostop do storitev turističnih ponudnikov, katere so predstavljene podrobno in kvalitetno z dovolj informacijam, da se gost lahko odloči in »on-line« rezervira storitev s kreditno kartico ali tradicionalno na povpraševanje z e-pošto.

Uporabniki takega poslovnega rezervacijskega sistema, kot je že razviti in uporabljeni sistem ETRIPS, se lahko odloča med klasično uporabo sistema z odgovori na povpraševanje po e-pošti in med on-line prodajo.

Prodajalci in posredniki doma in v tujini imajo v rezervacijsko poslovnem sistemu posebno mesto, saj imajo dostop do vsakodnevnih podatkov o turistični ponudbi, rezervacijah, zasedenosti. Glede na različne vrste gostov iz sistema črpajo tudi podatke za publikacije, ki so poleg vsakoletnih tiskanih promocijskih katalogov pomemben vir informacij za potencialne goste, ki ne uporabljajo računalnika.

Sodobna informacijska tehnologija in rezervacijski poslovni sistem omogočata napredek v nastanitveni dejavnosti in vzpodbujata njen spontan razvoj, pomemben za uspešno poslovanje manjših ponudnikov turističnih storitev v pogojih globalizacije.

4.5. Organiziranost ponudnikov turističnih nastanitev

Sistem kot je ETRIPS omogoča dostop do vseh potrebnih podatkov za trženje, prodajo in zato omogoča novo organizacijo povezovanja. V tem smislu je naloga PROGRAMA nadaljevati in nadgraditi sedanjo mrežo sobodajalcev, turističnih kmetij, hiš s tradicijo, nastanitev z novimi ponudniki, s ponudniki vseh vrst turističnih nastanitev. Sedanja mreža terenskih povezovalcev se je začela v letu 2003 graditi v okviru Zavoda PTO AS in sicer v Ljubljani, Bohinju, Piranu, Portorožu, Dolenjskih toplicah, Moravskih toplicah. Kljub številnim prisotnim dejavnikom na terenu (občina, lokalna turistična organizacija, območna zbornica, regionalna terenska agencija, turistična društva, centri za pospeševanje malega gospodarstva itd.), so le-ti neuskkljeni v strategiji in izvedbi pospeševanja razvoja, trženja, dviga kakovosti turističnih nastanitev, čeprav vsak po svoje dosledno ugotavljajo, da morajo temu izhodiščnemu segmentu uspešnega turizma nameniti več svojih aktivnosti in finančnih sredstev.

Uveljavljanje PROGRAMA pomeni za vse navedene strokovno razbremenitev in možnost takojšnjega začetka usposabljanja obstoječih ali gradnjo novih turističnih nastanitev. Pogoj je, da navedeni terenski dejavniki predlagajo, najbolje iz vrst podjetniških subjektov, terenskega povezovalca - nosilca organizacije mreže turističnih nastanitev.

Vloga terenskega povezovalca je zlasti izpostavljena kot strokovna pomoč in mesto skupnega trženja za manjše turistične subjekte. Njegove naloge so iste kot sedanjih skupnih strokovnih institucij navedenih v 4.5.1. točki tega gradiva, le da se prilagajajo potrebam območja, kjer delujejo. Upoštevajoč sedanjo prakso naj bi to bile predvsem turistične agencije registrirane tudi za opravljanje nastanitvene turistične dejavnosti. To so lahko lokalne turistične organizacije, hoteli, turistična društva, če so ustrezno registrirani, skratka subjekt na terenu, ki je sposoben in pripravljen delovati kot povezovalec in strokovnjak za svetovanje pri nastajanju turističnih nastanitev.

Pri predlagani organiziranosti je bistveno, da se na terenu vzpostavita dve mreži, ki pokrivata celotno Slovenijo:

4.5.1. Organizacija mreže na lokalni ravni za izvajanje strokovnih nalog do udeležencev PROGRAMA oziroma naročnikov, ki so sedanji in bodoči gospodarski subjekti

Lokalni dejavniki določijo izmed sebe ali pooblastijo določeno že ustanovljeno organizacijo, da prevzame povezovalno in svetovalno vlogo za izvedbo PROGRAMA. To je lahko strokovna skupina v občinski upravi, v lokalni upravni enoti, v centru za regionalni razvoj, v zbornici, že ustanovljenem združenju, odvisno od razmer, kdo in s kakšnimi uspehi že skrbi za gospodarski razvoj določenega kraja.

Praviloma naj bi bilo v Sloveniji največ toliko lokalnih strokovnih nosilcev, kolikor je občin. Smiselno pa je, da se le-ti regijsko povezujejo še zlasti, če gre za manjše občine.

4.5.2. Organizacija mreže terenskih povezovalcev

Končni organizacijski cilj PROGRAMA je tržno uspešna in razvejana mreža gospodarskih subjektov, ki zase in za turistične subjekte, ki se sami neposredno ne vključujejo v rezervacijski poslovni sistem ETRIPS, opravljajo vse podjetniške funkcije do gostov, do lastnikov, do njihovih posrednikov in v svojem delu izhajajo iz dogovorjenega sistema izvajanja posamičnih nalog, kot določa PROGRAM.

Značilen tak terenski povezovalec je npr. družba TOUR AS d.o.o. za področje Ljubljane (200 postelj), Kompas Novo mesto d.o.o. (150 postelj), Turistično društvo Bohinj (900 postelj), Turist biro, Andreja Gudič s.p., Istriana-Turist servis Portorož, TIC Moravske toplice, itd.. V Sloveniji bi bilo potrebno najmanj 70 tržnih terenskih povezovalcev.

Cilj je izkoristiti že delujoče povezovalce, poiskati in pomagati novim in vse usmeriti v letoletni izrazito podjetniški način poslovanja.

Posnetek in izbor možnih povezovalcev je naloga lokalnih dejavnikov. Odločitev za vključitev v PROGRAM pa zadeva samega podjetnika – terenskega povezovalca, če se odloči za sprejem pogojev delovanja po PROGRAMU, za tržno podjetniško mrežo, ki zase in za turistične subjekte, ki se sami neposredno ne vključujejo v sodobne informacijske rezervacijske tržne sisteme, opravljajo vse podjetniške funkcije v zvezi z gosti in do lastnikov nastanitev ali do njihovih posrednikov.

Ali bo v ta namen na terenu organizirana skupna služba za ad 4.5.1. in 4.5.2. ali bosta ti dve funkciji ločeni, je odvisno od razmer značilnih za posamezno območje. Priporočamo, da se zaradi povezanosti obe funkciji opravljata na isti lokaciji oziroma sta lokacijsko blizu.

Mrežo tržnih terenskih povezovalcev je potrebno obravnavati kot nadaljevanje Slovenske turistične organizacije, saj je glavna naloga podjetniških terenskih tržnih povezovalcev privabljanje tuje goste oziroma trženje in rezervacija nastanitev ter strokovna in operativna podpora ponudnikom nastanitev.

5. Interesi lastnikov nepremičnin, podjetnikov, javni interes in učinki programa

Interesi za izvedbo PROGRAMA so različni. Kljub različnosti, pa jih je možno uresničiti le z razvojem uspešnega podjetništva, ki je rezultat usklajevanja posamičnih interesov lastnikov nepremičnin in podjetnikov s koristmi in nalogami javnega sektorja.

Pričakovani učinki so zlasti:

5.1. Interes sedanjih in bodočih lastnikov nepremičnin in podjetnikov je, da sebe in svoje premoženje aktivirajo za doseganje čim večjih prihodkov, da so uspešni na daljši rok v pogojih globalizacije in v pogojih mednarodne konkurence. V ta namen jim PROGRAM omogoča svetovanje in izobraževanje na področjih:

- načrtovanja, izgradnje, adaptacije in končne notranje ureditve turističnih nastanitev za doseganje optimalnih standardov in kategorizacije turističnih nastanitvenih objektov;
- izpolnjevanja pogojev za čim bolj racionalno in zakonito vključevanje različnih vrst turističnih nastanitev v legalno turistično ponudbo;

- uporabe sodobne informacijske komunikacijske tehnologije kot osnovnega pogoja uspešnega vodenja delovnih procesov, rezervacij in trženja; kot osnova dobrega začetka nastajanja podjetniških subjektov;
- virov financiranja za gradnjo in posodabljanje turističnih nastanitev, za ustanavljanje novih podjetniških oblik, zlasti gospodarskih družb;
- organiziranosti, ki vodi v načrtno skupno trženje, višjo kakovost in rentabilno zasedenost turističnih nastanitev.

5.2. Javni interes za postopno prestrukturiranje dela gospodarstva v dejavnosti, ki so razvojno perspektivne, konkurenčne v EU in zato omogočajo vsem, v vseh krajih Slovenije višji življenjski standard, lastnikom kapitala donosnost in povečanje interesa za investicije v državi Sloveniji, vse z namenom večje ekonomske trdnosti in suverenosti države Slovenije. Konkretno prednosti so:

- nastajanje novih in obnova turističnih nastanitvenih zmogljivosti;
- nastajanje novih gospodarskih subjektov v turizmu in soodvisnih dejavnostih;
- ohranjanje okolja, naravne in kulturne dediščine v funkciji tržnega dejavnika razvoja celovite turistične ponudbe;
- ustvarjanje pogojev za večjo inovativnost in konkurenčnost pri majhnih gospodarskih subjektih;
- več zaposlenih; tudi zaradi odpravljanja razlogov zaposlovanja na črno, prehod študentov v redno zaposlitev, povečan interes za zaposlovanje in nastanitev na podeželju, izven urbanih središč, vključevanje mladih v izvajanje programov turističnega razvoja in doživetij v krajih njihovega bivanja;
- vzpostavljanje enakih ekonomskih možnosti regionalnega razvoja;
- pojmovanje in uporaba stanovanj v skladu z interesi lastnikov, vendar v zaščito oddajanja stanovanja za trajno bivanje, zmanjšanje oddajanja stanovanj v sivi ekonomiji,
- bistveno povečanje plačanih davkov in taks, več prihodkov iz plačanih prispevkov za zdravstveno zavarovanje;
- povečano zanimanje mladih za šolanje v storitvenih dejavnostih;
- večja notranja varnost države zaradi bolj dosledne evidence domačih in tujih gostov.

5.3. Interes lokalnih skupnosti - občin

- hitrejša, bolj strokovno in finančno cenejša izvajanja lastnih ukrepov o razvoju podjetništva na podlagi pospešenega razvoja turističnih nastanitev;
- oživljanje mestnih jeder;
- bolj uspešno odpravljanje vzrokov pomanjkanja stanovanj za stanovanjski najem za nedoločen čas;
- povečanje interesa mladih šolanih ljudi za bivanje in zaposlitev v domačem kraju;
- vključevanje vseh generacij v izvedbo turističnih programov.

5.4. Interes zbornic

Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtno podjetniške zbornice Slovenije in drugih zbornic je, da si z nastajanjem in organizacijskim povezovanjem vseh turistično gospodarskih subjektov na podjetniški način ustvarjajo mrežo novih zainteresiranih članov. To je pomembno zlasti na področju turizma in gostinstva, ki mora ohraniti

domačnost do gosta. Pretirano nastajanje velikih turističnih družb in velikih gostinskih obratov je lahko odbijajoče, celo zaviralno za razvoj določenega kraja ali destinacije.

5.5. Interes društvenih organizacij

Interes društvenih organizacij, posebej Turistične zveze Slovenije je, da se s turističnimi društvi vključuje v pospeševanje turistične dejavnosti, v oblikovanje in izvajanje lokalne politike in ukrepov na področju turizma in je koordinator drugih društvenih organizacij za aktivnosti iz PROGRAMA in drugih lokalnih programov, ki so pomembni za razvoj turizma.

5.6. Interes izobraževalnih organizacij

Interes izobraževalnih organizacij bo izražen s povečanjem aplikativnih rešitev v izobraževalne programe turistične dejavnosti in števila diplomskih nalog in drugih obveznih študijskih nalog s področja turizma, ki bodo obravnavale predvsem pomen in vpliv te dejavnosti na globalne gospodarsko družbene odnose v Sloveniji in izkoristile prednosti članstva v Evropski Uniji za še večji razvoj te dejavnosti.

6. Predlog ukrepov v pristojnosti države za uveljavitev PROGRAMA

V predlogu PROGRAMA izdelanega v letu 2006 nismo posamično izpostavljali nalog skupnega pomena in pričakovanih javnih ukrepov, ki naj bi omogočili uspešno izvajanje podjetniškega dela PROGRAMA. Tokrat je ta vrzel odpravljena na način, da je razvidna izhodiščna utemeljitev posamičnega ukrepa, nakazana rešitev in navedeno pristojno ministrstvo.

Iz večine predlaganih ukrepov je razvidno, da so namenjeni celotni slovenski družbi, ne le razvoju turizma in malega podjetništva. So nujna, realna izhodiščna pozitivna gonilna sila, da se celotna slovenska družba postopoma razbremeni okov in posledic svetovne finančne krize in neetičnega vodenja kapitalističnega družbenega reda v državi Slovenija.

Za vsak predlagani ukrep je potrebno pritegniti strokovnjake iz javne uprave in iz civilne družbe.

Predlagani ukrepi pomenijo tako obsežen in drugačen pristop v odpiranju možnosti razvoja malega podjetništva in s tem povezanega sistema davkov, da morajo biti dobro razumljeni med ljudmi in zato tudi rezultat širokega javnega udejstvovanja, preden začnejo veljati. Če pravilno razumemo koalicijsko pogodbo vladajočih političnih strank, je PROGRAM njena nadaljnja razčlenitev, njena vsebinska in organizacijska konkretizacija, začenši takoj. **Rešitve na nacionalno gospodaren in podjetniški način vodijo v zmanjševanje neupravičenih socialnih razlik v celotnem slovenskem prostoru, ne le na področju turizma in malega podjetništva; zato je logično, da so in bodo močni odpori.**

6.1 Direktni ukrepi za razvoj turizma in gostinstva

6.1.1. Celostni počitniški produkti za različne segmentov gostov vključeni v STO-državno turistično promocijo Slovenije

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo - MG
Rok: stalna naloga

Slovenske nacionalne promocijske publikacije in s tem povezana IKT tehnologija naj pripeljejo potencialnega gosta, še zlasti tujega gosta, do konkretne nastanitve, ki ustreza namenu njegovega obiska in ki vključuje možnosti različnih doživetij.

Mrežna državna promocija specializiranih turističnih produktov za časovno različna obdobja bivanja po različnih segmentih gostov je bistveni osnovni pogoj za pritegnitev večjega števila vseh vrst gostov, da bodo celoletno zasedene tudi turistične postelje v doslej za turizem neodkritih krajih in da se poveča interes za obnovo turizmu namenjenih nepremičnin.

Izpostaviti je potrebno ponudbo integralnih turističnih proizvodov za tri dni bivanja, za en teden, za štirinajst dni in za tritedenske počitnice tudi po segmentih gostov kot npr.: za botanike, zoologe, za arheologe, geologe, za ribiče, za športne pilote, za potapljače, za astmatike, za jamarje, za hribolazce, za vojne veterane, za plavalce, za igralce, za kozmonavte, za športnike, za jezikoslovce, za najbogatejše manegerje, ki jim je zdravnik predpisal recept "proč od stresa", za invalide, za zgodovinarje itd.. V tem sklopu naj bi izpostavili doživetja, celostne turistične proizvode značilne za segmente gostov in kraje bivanja. Slednje poleg prevzema rezervacij naj bi bila naloga lokalnih dejavnikov in podjetništva, vendar neposredno povezana oziroma pripeta na osnovno državno promocijo in njeno IKT tehnologijo.

To je temeljna naloga za večji slovenski izvoz, začeni z uvozom tujih gostov. To je izhodiščni izziv vladi in gospodarstvu, da skozi en ukrep angažira ogromno zaposlenih in nezaposlenih ljudi, mladih in starih v nov gospodarski zagon.

6.1.2. Razvoj počitnic z začasno menjavo bivalnega prostora

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo - MG
Rok: 2009

Opredeliti in določiti je potrebno pogoje za razvoj organizirane ponudbe menjave počitnic, za katero je predvsem značilno, da si udeleženci začasno izmenjajo bivalne prostore (stanovanje ali počitniške objekte), ker so le-ti v različnih krajih, v različnih državah.

To je nova oblika koriščenja počitnic, ki naj bi jo iz sedanje skromne prakse med znanci, razvili kot samostojno turistično bivalno ponudbo. Praviloma naj bi bila to nepridobitna oblika začasne menjave stanovanja v času preživljanja počitnic dveh skupin gostov, družin, skupine mladih ipd. iz različnih krajev. Čeprav je potrebno v postopku menjave upoštevati

prijava gosta, plačilo turistične takse, varovanje pred krajo ali pred drugo zlorabo gostoljubja, naj bi bil postopek menjave enostaven, morda samo informativen v terenski organizaciji, katere registrirana dejavnost je tudi organizacija turističnih nastanitev.

6.1.3. Uskladiti davčne obveznosti oddajanja turističnih nastanitev različnih ponudnikov

Nosilec: Ministrstvo za finance - MF
Rok: 2009

Uskladiti je potrebno pogoje, zlasti davčne obveznosti za turistično oddajanje na kmetijah z namensko enakim oddajanjem vseh drugih nepremičnin, kot so npr. počitniške hiše, stanovanja, poslovni prostori, zidanice, hiše s tradicijo, nastanitve primerne za invalide

Izhodiščni zakon o gostinstvu določa temeljne pogoje za izvajanje gostinske dejavnosti pri oddajanju turističnih postelj v gostinskih obratih (hoteli, moteli, apartmajska naselja), na kmetijah, v stanovanjih.

Predpisi o kmetijstvu to dejavnost obravnavajo kot dopolnilno dejavnost kmetijstvu. Davčni predpisi in predpisi kmetijstva povzročajo, da se pogoji oddajanja samo zaradi statusa izvajalca razlikujejo in so zelo diskriminatorni. Najtežji glede zahtev objekta, davkov in izpolnjevanja pogojev statusa izvajalca so za gospodarske družbe, najlažji za kmete, nekje vmes so tisti sobodajalci (vikendaši, stanovanja ipd.), ki imajo lahko največ 15 ležišč, ki jih ne smejo oddajati celo leto (samo pet mesecev v letu), sicer se morajo registrirati kot samostojni podjetnik ali gospodarska družba itd..

V postopku relativnega usklajevanja pogojev je potrebno upoštevati:

- pogoje za pridobitev statusa izvajalca dejavnosti, ki je po predpisih že sedaj lahko: gospodarska družba, samostojni podjetnik, fizična oseba, kmet, društvena organizacija, negospodarska ustanova, državni organ;
- pogoje glede vrste stavbe in kategorizacije turistične nastanitve za gostinske obrate, za kmetije, za stanovanja nasploh, vključno počitniške hiše, in še posebej za stanovanja in počitniška stanovanja v več stanovanjskih stavbah ali v stanovanjsko počitniških stavbah, v poslovnih objektih, v zidanicah, v reprezentančnih objektih;
- davčne obveznosti po statusu nosilca izvajanja turistično gostinske dejavnosti, ki se za kmete šteje kot dopolnilna dejavnost;
- možnosti zaposlovanja in prispevke iz dela;
- urbanistične možnosti oziroma predpise lokalnih skupnosti pri oddajanju turističnih postelj

Celoten sistem pogojev naj bi uskladili do take mere, da bomo izpolnili cilje:

- vsaka turistična postelja, ki je kakovostna, je v interesu razvoja Slovenije, torej ne omejevati povečevanja turističnih postelj;
- ne glede na status izvajalca in če se dejavnost ne izvaja v gostinskem obratu, ampak na kmetiji, v pogojih sobodajalstva, v stanovanju nad gostilno, morajo veljati za oddajanje turističnih postelj enake davčne obremenitve;
- v izvajanje dejavnosti je treba stimulirati vključevanje ljudi s statusom zaposlene osebe;

- dejavnost oddajanja turističnih postelj v nastanitvah, ki niso gostinski obrati ne sme spodrivati osnovne dejavnosti: gostinske dejavnosti v gostinskih obratih; kmetovanja na kmetijskih površinah; uporabe stanovanj za klasičen stanovanjski namen; možnosti koriščenja dopusta zaposlenih v objektih, ki so v lasti organizacije, kjer so zaposleni;
- turistične postelje v zaščiteneh okoljih so možne pod pogoji občin in državnih pogojev o zaščiti okolja.

V sedanjem položaju kakršnikoli pogoji za spremembo pogojev lahko pomenijo dodatno neuskkljenost. Očitno bi bila umestna usmeritev, da se znižajo davčne obveznosti za manjše turistične ponudnike, saj izpada za proračun ne bi bilo zaradi povečanja števila ponudnikov oziroma novih davčnih zavezancev iz dela na črno in sedanje sive ekonomije.

6.1.4. Izboljšati in uskladiti sistem statistike z dejanskim stanjem in načrtovano strategijo na področju gostinstva in turizma, zaposlenosti, plač.

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo - MG
Rok: 2009

Uvesti je potrebno tak sistem statistike, ki bo realna osnova za bodoče spremljanje dejanskega stanja, načrtovanje in sprejemanje ukrepov za razvoj turizma, kot je sprejet v strateških dokumentih države.

V statistiko je potrebno vključiti vse možne oblike nastanitve gostov za krajši čas, kar je ena pomembnih osnov tudi za ukrepanje proti delu na črno in sivi ekonomiji pri oddajanju nepremičnin v bivalne namene.

V statistiki turizma in gostinstva se npr. isti dogodki prikazujejo kot storitev, drugič kot statusni nosilci dejavnosti. To na eni strani povzroča napihovanje števila storitev, po drugi strani pa izkazovanje še manjše donosnosti te dejavnosti, ker se prihodki pripisujejo prevelikemu številu statusnih nosilcev teh storitev.

Za turistično dejavnost je zelo pomemben pokazatelj število nočitev. V ta namen je potrebno v sistem statistike vključiti podatke o prijavo odjavni službi pri policiji in na upravnih enotah, če se prijave bivanja nanašajo na krajša bivanja od vnaprej določenega maksimuma, npr. 60 dni ali 90 dni.

6.1.5. Evidence o bivanju ljudi uporabiti za obračun komunalnih storitev

Nosilec: Ministrstvo za okolje in prostor - MOP
Rok: 2010

Razvoj turizma predpostavlja čisto okolje, kamor sodi tudi urejena hramba in odvoz smeti ter plačilo odvoza smeti.

Odvoz smeti je potrebno uvesti tudi v kraje, ki so značilni za koriščenje dopustov in prostih dni. Celó v zaščiteneh okoljih brez javnega odvoza smeti nastajajo odlagališča v naravi, ob počitniških hišah so polne vreče smeti, ki so vaba živalim, itd..

Pritožujejo se tisti, ki osveščeno ločujejo smeti, da plačujejo enake prispevke za odvoz smeti kot pred tem, ko so bili njihovi smetnjaki še polni, prepolni itd. Po drugi strani so obdobja, ko so zaradi gostov smetnjaki premajhni.

Lastnike in najemnike nepremičnin je potrebno stimulirati za sistematično zbiranje in odlaganje vseh vrst smeti in plačilo odvoza smeti mora biti v sorazmerju s količino in vrsto smeti.

Če bi evidenco oseb po stalnem prebivališču in evidenco začasnih prijav prebivališča, ki jih vodijo upravne enote in občasnega bivanja preko evidenc policije uporabili - povezali z osnovami za plačilo smeti in pri obračunu plačila odvoza smeti ali javnega prispevka za varovanje okolja pred smetmi upoštevali še različne koeficiente glede na vrste smeti, bi dosegli predvsem troje:

- boljšo evidenco, koliko oseb stalno ali začasno prenočuje v različnih bivalnih prostorih;
- ekonomsko precizen in pravičen sistem, da tisti, ki ima več smeti, tudi več plača;
- ekonomski interes, da ljudje bolj osveščeno delujemo v zaščito in ohranjanje zdravega okolja.

Predlagano je možno izvesti v povezavi javnega upravnega sistema evidence prijav bivanja (predlagani 4. ukrep iz PROGRAMA I.) s sistemom obračuna smeti preko javnih podjetij snage. Račun za mesečno, morda ponekod trimesečno, plačilo smeti bi dobili iz računalnika podobno kot plačilo letne dohodnine .

Dodatni učinek bi bil, da bi proti sivi ekonomiji na področju "bivanja" dobili javnega zagovornika, ki se podjetniško ukvarja z varovanjem okolja in z odstranjevanjem smeti.

6. 2. Posredni javni ukrepi

6.2.1. Slovenci v tujini ambasadorji slovenskega turizma

Nosilec: Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu - USZS

Rok: stalno delo

VSSS naj Slovenijo predstavlja tudi v dveh globalnih turističnih razsežnostih:

- **kaj Slovenija pomeni izven svojih meja, gledano zlasti skozi dejavnosti Slovencev v tujini, kar pomeni promocijo, da v Sloveniji živeči ljudje obišejo kraje, kjer živijo naši ljudje;**
- **zakaj je Slovenijo vredno obiskati in v njej preživeti tudi daljše počitnice, kar pomeni promocijo Slovenije za večji obisk ljudi, ki živijo izven naših geografskih meja.**

V redni delovni program službe je treba vključiti posebne turistične pakete, ki bi Slovincem v tujini predstavili Slovenijo skozi desetletja od leta 1945 dalje: za zadnje desetletje, za obdobje od 1990 do danes, za obdobje od 1960 do 1990. To in ponudba turističnih počitniških paketov Slovenske turistične organizacije (6.1.1. v tem gradivu) naj bi bila Slovincem v tujini osnova za organizirane obiske Slovenije in z njihovo pomočjo, preko njihovih društev, organizacij, znancev promocija Slovenije v državah, kjer sedaj živijo.

6.2.2. V vsako družino z otroci računalnik in igrice turizma

Nosilec: Ministrstvo za šolstvo in šport - MŠŠ
Rok: stalna naloga

Družinam z otroki podariti ali pod ugodnimi pogoji omogočiti pridobitev računalnika. Za igre otrok prirediti turistične programe tako, da jih bodo vzpodbujali k razmišljanju in oblikovanju pobud, kako bi oni v svojem kraju gostili vrstnika iz Slovenije, iz tujine.

V to še bolj kot doslej vključiti krožke v šolah, akcije turističnih društev, tekmovanja na lokalni in državni ravni.

Že štiriletni otroci se igrajo z računalniki. Pritegnimo jih v igrice turizma namesto, da brez cilja, vendar, ker so radovedni, iščejo v računalniku izzive, da zadostijo svojemu notranjemu ustvarjalnemu nagonu. Tako igranje lahko vodi v menjavo počitnic zlasti med mladimi iz različnih držav, kot je načrtovano pri ukrepu 6.1.2. tega poglavja. Te aktivnosti je treba povezati z npr. z aktivnostmi ministrstva z kulturo, ki na podoben način razvija interes otrok za spoznavanje njihove krajevne stavbne dediščine.

6.2.3. Kazni za onesnaževanje javnih površin in kaznovanje izvajati

Nosilec: Ministrstvo za okolje in prostor - MOP
Rok: 2009

Prebivalci Slovenije smo upravičeni do čistih pločnikov, travnikov, gozdov, vseh javnih površin in objektov, kjer domujemo, kupujemo, se zabavamo, se zdravimo.

Denarne kazni naj bodo visoke. Za šolarje prav tako, naj jih plačajo starši. Poleg denarnih kazni je treba uvesti kazen v obliki družbeno koristnega dela.
Pobrane kazni naj bodo prihodek občine za razvoj turizma.

Kot primer lahko izpostavimo prakso, da se na pločnikih že pojavljajo stroji za odstranjevanje žvečilnih gumijev. Namesto, da bi investirali v vzgojo ljudi, razvijamo stroje, ki bodo potrebovali delo, to je čim bolj obložene pločnike z vso mogočo nesnago.

Ne gre za obrobni problem, zaradi tega konkretno: celo v parku Kliničnega centra Ljubljana so ogorki cigaret, ostanki žvečilnih gumijev, ob Ljubljani pasji iztrebki, sredi mesta odrasel po zunanosti urejen moški pljune v rob hiše. Zaenkrat večina ljudi navedenega drugim na obeh ne počne. Kako dolgo še ne, če ne bomo ukrepali?

6.2.4. Zmanjšati uporabo plastike zaradi ekologije znižanja cen izdelkov

Nosilec: Ministrstvo za okolje in prostor- MOP
Rok: 2009

Narediti je potrebno seznam izdelkov, skupin izdelkov, pogoje za uporabo plastike za namene embalaže.

Uporaba plastike se povečuje namesto, da bi se zmanjševala.

Prepovedati uporabo plastičnih obešalnikov za predmete, ki v osebni rabi ne potrebujejo obešalnikov, je možno takoj. Danes ima celo vsak kos spodnjega otroškega oblačila svoj obešalnik, ki ga kupec kupi z oblačilom in odnese domov. Uporaba plastičnih obešalnikov pri prodaji izdelkov, ki se pri kupcu hranijo brez obešalnika zloženi v predalih ali na policah, je popolnoma nepotrebna, saj ta številna plastika najkasneje ob prvi uporabi izdelka konča v smeteh. Tudi pakiranje posamičnih majhnih ne prehrabnih izdelkov v plastično vrečko ogroža okolje in vliva na ceno izdelka.

Cene izdelkov (npr. kratke nogavičke, osebo perilo), ki ne potrebujejo obešalnika, ko so v uporabi kupca, so neupravičeno višje zaradi prodaje obešalnika, na katerega je pripet osnovni izdelek.

7. Izvedba ukrepov podjetništva v sodelovanju z državo, regijami, občinami, regijami, zbornicami

Ukrepi za razvoj podjetništva v turizmu so razvidni zlasti v poglavju 4 in 5. tega PROGRAMA II . Bistveni ukrepi so:

7.1. Razširiti in usposobiti zavod Gostoljubnost slovenskih domov za izvedbo PROGRAMA za:

- sodelovanje s pristojnimi državnimi organi: koordinacija po vsebinah programa, iskanje možnih virov financiranja posameznih nalog, prijave na vse možne (občinske, regijske, državne , EU) razpise za pridobitev finančnih sredstev
- usposabljanje sedanjih in potencialnih ponudnikov manjših turističnih nastanitev
- svetovanje, usposabljanje in nastajanje lokalnih svetovalnih organizacij
- snovanje novih skupnih celostnih programov razvoja turizma
- sodelovanje in pobude državni upravi za izboljšanje pogojev poslovanja.

7.2. Organizacija, ustanovitev teritorialnih svetovalnih organizacij ali povezovanje z že uveljavljenimi za izvedbo PROGRAMA.

7.3. Organizacija, ustanovitev gospodarskih družb- terenskih povezovalcev ponudnikov turističnih nastanitev.

7.4. Organizacija in ustanavljanje manjših gospodarskih subjektov- ponudnikov turističnih nastanitev.

7.5. Povezava programa IKT ETRIPS v Slovenski turistični organizaciji.

7.6. Dokončna izdelava programa IKT MANEGER.

7.7. Organizacija medijev za informiranost o izvajanju PROGRAMA: svoj tednik, ali redna tedenska priloga že utečenega časopisa.

8. Finančna sredstva in njihovi viri za izvedbo PROGRAMA 2009-2014

Viri financiranja PROGRAMA so različni.

8.1. Za izvedbo nalog, ki so v pristojnosti ministrstev, ni potrebno planirati posebnih sredstev, ker naloge sodijo v redno delo državne uprave. Enako velja za organizacijske, informacijske in izobraževalne aktivnosti lokalnih skupnosti, zlasti občin.

8.2. Za usposabljanje, strokovno pomoč, delavnice na terenu načrtujemo skupno 540.000 evrov. Pričakovani viri so zlasti že oblikovana namenska proračunska sredstev občin, regij, ministrstev, javni razpisi, kotizacije udeležencev.

8.3. Za poslovno rezervacijski sistem, njegovo vzdrževanje skupno 330.000 evrov za planirano obdobje 2009-2014. Pričakovani viri so: lastna sredstva avtorja, javni razpisi, prodaja sistema.

8.4. Za delovanje Zavoda GSD predvidevamo do leta 2014 skupaj 900.000 evrov. Pričakovani viri so: prihodki iz opravljanja svetovalne dejavnosti, članarina, sredstva iz javnih razpisov v Sloveniji in iz sredstev Evropske unije, dotacije, prostovoljno delo ustanoviteljev in članov zavoda.

8.5. Za nastajanje novih gospodarskih subjektov, predvsem terenskih agencij predvidevamo do leta 2014 zagonskih sredstev v višini 10 milijonov evrov. Pričakovani viri so: lastna sredstva in javna sredstva za pospeševanje zaposlovanja in podjetništva.

8.6. Ocena investicij fizičnih oseb in manjših podjetnikov brez investicij v novogradnje, ampak samo v obnovo in razširitev obstoječih nepremičnin za turistične nastanitve do vključno leta 2014, znaša najmanj 48 milijonov evrov. Viri investicij so lastna sredstva investitorjev, krediti bank, javne subvencije.

Ne gre spregledati, da je država že doslej namenjala za enake namene, kot je vsebina PROGRAMA sredstva preko različnih organizacij. Med drugim so to programi in sredstva Javne agencije za podjetništvo in tuje investicije, Slovenske turistične organizacije, bivše agencije za regionalni razvoj.

Veliko sredstev se npr. namenja za ohranitev in razvoj podeželja, obnovi kulturne dediščine, za javna dela itd.. Ta sredstva bi morala biti v večji meri namenjena organiziranemu turizmu in pridobivanju osnovne turistične ponudbe na ekonomski bazi. Le s prodajo ustreznih storitev je možno unovčiti lepo pokrajino, dober zrak, tradicijo bivalnega okolja na podeželju, znamenitosti ipd. in zagotoviti rentabilnost državnih vložkov v razvoj podeželja.

Ti javni programi se praviloma ne ukvarjajo z razvojem in pospeševanjem nastanitvenih zmogljivosti, ki so na voljo pri zasebnikih, naj si bo v družinskih hišah, vikendih, stanovanjih v blokih. Če se ta veliki potencial aktivira, bo z relativno majhnimi vložki hitro vključen v turistično ponudbo in pozitivno deloval na razvoj in bil ekonomsko upravičen.

Čeprav so precejšnja državna sredstva namenjena tudi aktiviranju turizma v mestih in na podeželju, so za posamezne lastnike manjših nepremičnin težko dostopna. Državna sredstva se porazgubijo za posamične programe, za tiste, ki so strokovno in finančno sposobni kandidirati za javni denar. Ponudba naselij, kjer ni hotelov ali tja sploh ne sodijo, pa kljub temu brez nastanitvenih zmogljivosti ni popolna. Zaradi tega tudi vložki v turizem brez turističnih ležišč objektivno ne morejo dati optimalnih učinkov ne investitorju, ne kraju, ne državi. In dolgoročno še posebej ne, če ne privabijo več tujih gostov.

Obnovo in nastajanje turističnih nastanitvev je potrebno od ideje do vključitve v trženje voditi in narediti tako, da bodo ustrezale turističnim standardom, bile za goste privlačne in zato čim bolj izkoriščene. Navedeno je za številne manjše lastnike na podeželju in v mestih strokovno prezahtevno delo, stroškovno predrago in potrebujejo pomoč.

Z uveljavljanjem PROGRAMA bi se trud, ki ga država in občine namenjajo v ekonomsko uporabo tovrstnih zmogljivosti, odražal tudi v urejenosti naselij, ohranitvi podeželja, novih investicijah v različne dejavnosti na vasi in postopno povečanje turističnih nastanitvev ter gostinske ponudbe na višji ravni.

Danes pomeni delovno in finančno investiranje v izvedbo PROGRAMA konkretno ukrepanje izhoda iz sedanje krize in načrtno stimuliranje družbenoekonomskega

razvoja Slovenije z vključevanjem vseh slojev prebivalstva in neizkoriščenih materialnih in naravnih možnosti Slovenije.

Zaradi tega je pomembno, da posamezna ministrstva ugotovijo, kje je vsebina PROGRAMA enaka ali podobna njihovim programom in tako izpostavijo možne vire financiranja posameznih nalog iz PROGRAMA, ki niso že po delovni dolžnosti v njihovi neposredni izvedbeni pristojnosti.

Glede na vsebino PROGRAMA naj bi pristojna ministrstva pridobila tudi pozitivno mnenje za večletno črpanje sredstev iz različnih virov financiranja iz Evropske unije.

9. Pričakovani finančni učinki

Trajni, izraziti, najbolj bistveni učinek je v prihodkih turistično dejavnosti, ki omogočajo tej dejavnosti visoko donosnost, interes za investiranje, neposredno večjo zaposlitev in razvoj malega podjetništva in posledično stabilen razvoj Slovenije nad povprečji držav Evropske unije.

(1) Uveljavitev PROGRAMA pomeni vsako leto za cca 70 milijonov evrov več evidentiranih prihodkov iz dejavnosti manjših turističnih nastanitev, skupno 420 milijonov evrov do leta 2014.

(2) Investicije v obnovo prinašajo 48 milijonov evrov novega prometa za izvajalce teh storitev. V tem znesku niso upoštevane investicije v novogradnje, ker daje PROGRAM poudarek obnovi obstoječih nepremičnin. Tudi niso upoštevane investicije v obnovo kulturne, zgodovinske dediščine, npr v gradove, dvorce, hiše s tradicijo, ker gre običajno za objekte različne namembnosti, ne samo za turizem, ker so za obnove potrebna velika sredstva in dolgi postopki obnove.

Zaradi tega je navedeni znesek zelo variabilen in bistveno višji, če se bomo organizirali za uveljavitev celotnega PROGRAMA, kot PROGRAM predvideva in je shematično prikazan na zadnji strani tega gradiva.

(3) Razbremenitve proračunskih in drugih virov za gradnjo neprofitnih stanovanj oziroma za reševanje problemov pomanjkanja stanovanj za različne skupine iskalcev primernih stanovanj so težko izmerljivi finančni učinki PROGRAMA. Uveljavljanje PROGRAMA posredno z ukrepi podjetniškega rentabilnega gospodarjenja z nepremičninami na sploh in še posebej s stanovanjskim zasebnim in javnim fondom vpliva na višino bolj dostopnih najemnin tudi za povprečno premožne iskalce stanovanj, ki si ustvarjajo svoj dom. Samo v Ljubljani bi sprostili npr. vsaj 500 namensko neustrezno uporabljenih stanovanj. Vendar dokler ne bo podatkov, ki bi omogočali objektivni vpogled v namensko uporabo nepremičnin, ki se dejansko uporabljajo za nastanitev gostov, sodelavcev, poslovnih in drugih strank proti plačilu, podatkov o številu nočitev domačih in tujih gostov izven njihovega stalnega prebivališča ne glede na plačilo nočitve, problemi niso rešljivi na racionalen način za posameznika in za nacionalno gospodarstvo.

(4) Tako kot je pri vsakem investiranju v turizem potrebno upoštevati multiplikativne učinke na celotno gospodarstvo, velja tudi za posredne učinke tega PROGRAMA.

Pri uveljavljanju PROGRAMA so ti učinki toliko izrazitejši, ker je vseskozi namen programa razvoj in ustanavljanje manjših gospodarskih subjektov, katerih naloga je aktivirati danes premalo izkoriščeni ali mrtvi nepremičninski sklad ter širitev in razvoj zaposlovanja.

10. Sklep

Rdeča nit programa malega podjetništva v turizmu je, da turizem izpostavlja kot izredno pozitivno vrednoto družbenoekonomskega razvoja Slovenije, kot najbolj izpostavljeno gospodarsko dejavnost za splošen in regionalno usklajen razvoj Slovenije, ki daje prednost zaposlitve in racionalne izrabe premoženja in naravnega bogastva na licu mesta, torej tam, kjer sem doma. Ne samo načeloma, ampak konkretno, kot izhodišče in nadgradnja vsemu, kar se v Sloveniji dogaja. Druga izpostavljena vrednota je delo, delo kot ekonomska, šele nato kot socialna kategorija.

Predlagani PROGRAM gradi in spreminja nacionalno ekonomijo iz najbolj osnovnih, a zelo vitalnih in trajno zagotovljenih dejavnikov: naših ljudi, našega ozemlja in premoženja v naši lasti. Vse to na že uveljavljenih izkušnjah, skupni organiziranosti, trženju z moderno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, stalnim usposabljanjem, ki korenine sive ekonomije in dela na črno odpravlja na pozitiven način.

Turizem je izrazito vpet, odvisen od vseh gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, in zaradi tega udeleženci PROGRAMA pričakujejo medsektorsko sodelovanje ministrstev. Tudi najbolj kakovostni turistični program ne more prinesiti Sloveniji tistega blagostanja, ki ga kot neizstreljen naboj nosi v sebi, če je to sodelovanje prepočasno, premalo povezovalno.

Predlagamo, da se vsebina programa RAZVOJA MALEGA PODEJTNIŠTVA V TURIZMU upošteva kot delna izvedba Državnega razvojnega programa 2007-2013 in vključi tudi med razvojne projekte Slovenije do leta 2023 oziroma, da se te dokumente dopolni, spremeni, če dovolj jasno ne izražajo vrednot za boljše življenje večini naših ljudi.

Priloga: Dosedanji razvoj, organiziranost in rezultati

PROGRAM III

SPLOŠNI JAVNI UKREPI

Večina predlaganih ukrepov iz celotnega PROGRAMA omogoča razbremenitev proračuna, zmanjšanje sive ekonomije in dela na črno, večje prihodke iz uspešnega podjetništva in še posebej pridobitev izvoznih prihodkov zaradi hitrejšega razvoja turizma. Na teh osnovah je realno možno postopoma zniževati prispevke iz dela. Končni učinek razbremenitve gospodarstva s prispevki iz dela naj bi bil posledica obdavčitve premoženja.

V PROGRAMU so izpostavljeni zlasti ukrepi vezani na celovito revitalizacijo turistično gostinske dejavnosti. V tem gradivu dodajamo še ukrepe splošnega pomena, ki ustvarjajo pogoje, da je delo temeljna vrednota in podjetniška uspešnost v korist stabilnega, trajnostnega družbenoekonomske razvoja Slovenije, kar oboje vodi v višjo blaginjo v Sloveniji živečih ljudi.

Predlagana vsebina bodočih splošnih javnih ukrepov je:

1. Uvesti sistem spremljanja poslovanja gospodarskih družb in javnih ustanov v korelaciji s plačami in drugimi prihodki posloводства, visoko strokovnega vodilnega kadra itd. po grupah zahtevnosti delovnih mest, ločeno za delavce po individualnih pogodbah in ostalih pogodbah o delu¹.

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo
Rok: 2009

Država naj določi dinamičen korelacijski sistem kazalcev in izhodiščno višino tipičnih kazalcev uspešnosti poslovanja gospodarskih družb in javnih ustanov kot osnovo za javno, družbeno presojlo odgovornega vodenja.

Realno vrednotenje tvorca dela v normalnih rezultatih podjetniškega poslovanja naj bi bilo prikazano v dinamiki od leta 1991 dalje, saj vse do letošnjega leta v Sloveniji ni bilo obdobja, ki bi ga označili za gospodarsko kriznega.

Papirnati denar, papirnate vknjižbe so gotovo tudi razlog današnje finančne krize. Če se večina držav sveta ob sedanjih finančni krizi vtika v bančni sistem, zagotavljajo bankam, to je dejansko lastnikom bančnega kapitala preživetje, je to očitno dovolj velik dokaz, da je pravica in naloga države delovati prej. Torej vtikanje države skozi kriterije pričakovanega etičnega, rentabilnega poslovanja gospodarskih družb in ustanov, ki vključuje tudi pričakovane normalne plače in vse, kar je z delom povezano, vključno pokojnine, je normalno, nujno, zaželeno, če naj bo Slovenija ekonomska in socialna država.

PROGRAM omogoča v pogojih sprejetih predlaganih makro ekonomskih ukrepov tolikšen produktiven in rentabilen razvoj malega podjetništva, začevši na področju turizma in gostinstva, da se tudi upokojencem skozi primerno višino pokojnin vrača v prvih letih nove države Slovenije popolnoma razvrednoteno, uničeno njihovo preteklo delo.

Od prve slovenske vlade naprej so se tovarne in vrsta drugih gospodarskih subjektov iz leta v leto zapirala, spreminjala lastništvo, knjigovodsko uničevala, da so novo nastali lastniki imeli razloge za odpuščanje delavcev, za zniževanje plač, za uveljavljanje takega kapitalizma, ki ignorira, škodi trajnostnemu razvoju države Slovenije, ki breme neodgovornega vodenja prenaša skozi socialne podpore in ukrepe v breme proračuna. V prvih letih nove države Slovenije se je začelo razvrednotenje, uničevanje preteklega dela upokojencev, zato ni denarja za primerne pokojnine. V letu 1993 sprejeti zakon o zamrznitvi plač delavcev, se kljub poslanskemu vprašanju Danice Simšič, takrat poslanke Demokratske stranke ni dotaknil plač managerjev, čeprav je vlada imela strokovni predlog, kako neposredno ali posredno vplivati na odgovorno gospodarjenje gospodarskih družb in javnega sektorja preko njihovih vodij.

Javnost ima pravico vedeti, kako je npr. poslovalo malo podjetništvo, kako velike gospodarske družbe in ustanove. Zakaj v časopisih poimensko ne objavljajo primerov uspešnega in neuspešnega poslovanja od leta 1991 do 2008, še bolj od leta 1989.

Nova država Slovenija je iz proračuna financirala tudi vračanje premoženja odvzetega po letu 1945, popravo krivic povojnih pobojev in spoštovano obravnavanje vseh mrtvih v drugi svetovni vojni. Če smo bili tega moralno in finančno zmožni za 60 let nazaj, kar je prav, je zaradi sedanjih razmer v Sloveniji čas, da se enak pristop doseže tudi za krivice storjene upokojencem, sedanjim zaposlenim in posledično današnji mladini. Krivica je v tem, da je bilo naše gospodarstvo leta 1991 kljub polni zaposlenosti toliko vitalno, da bi lahko danes bili ena najbogatejših držav merjeno po kriterijih življenjskega standarda.

2. Plače so ekonomska kategorija in zato država določa višino minimalne plače

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Rok: 2009

Država mora skozi svoj sistem z objektivno statistiko, javno izraženimi stališči povedati, dokazati, kolikšen je tisti ekonomski minimum in normala plača v kalkulaciji cen storitev in proizvodov, ki zadošča za enostavno reprodukcijo delavca in njegove ožje družine upoštevajoč metodologijo življenjskih stroškov države Slovenije.

Samo delo ustvarja vrednost. Kapital brez dela, pa naj dela Slovenec ali tujec nobenemu lastniku ne prinese niti evra. Če se zaradi pričakovanega dobička lastnikov kapitala raje zaposluje tujce, ki so pripravljene delati za še nižje plače kot državljani Slovenije, se to odraža na razraščanju socialnih problemov in s tem povezanih večjih finančnih sredstev iz državnega proračuna. Zato so delo in z delom povezane plače predvsem in najprej ekonomska kategorija. To, da delo, izraženo skozi prenizke plače, iz leta v leto postaja vse bolj socialna kategorija, je posledica neodgovornega vodenja podjetij in popustljivega pravnega sistema in njegovega izvajanja (ne sankcioniranja) v korist uveljavljanja neetičnega kapitalizma v najbolj občutljivem obdobju nove države Slovenije.

Vzpostavljanje pogojev za normalne in stimulatívne plače ni vezano na udeležbo delavcev v dobičku. To ni potrebno, niti ni združljivo z družbenim redom kapitalizma. To ne pomeni, da družbeno odgovoren lastnik kapitala, ne bo del dobička porabil za plače delavcev, za stimulacijo, ker so združeni, čeprav v različnih funkcijah, dobro delali. Pomeni pa, da je

najprej dobiček lastnika nižji, šele nato plače, če so rezultati slabši. Sedaj je obratno, kajti v kalkulaciji proizvodov in storitev ima element pričakovanega dobička večjo težo kot raven plač. In tu bi morala biti korektiv država, ne samo sindikat.

Narobe je, da ima v današnjih razmerah na plače večji vpliv sindikat kot država. Je pa logično, ker so plače tako nizke, da so postale socialna kategorija.

3. Prejemniki nadomestil za brezposelne so dolžni sprejeti vsako delo

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Rok: 2009

Vsakdo, ki prejema socialno podporo zaradi brezposelnosti, je dolžan prevzeti ne glede na svojo izobrazbo, katero koli ponujeno delo; če delo odkloni, čeprav je po zahtevnostih dela in zdravstveno sposoben predlagano delo opravljati, se socialna podpora ukine.

Socialne podpore za brezposelne ne smejo biti potuha delodajalcem niti ne iskalcem zaposlitve. Odpraviti je treba vzročno zvezo med kvalifikacijo brezposelnega in pravico odklonitve ponujenega dela. Ne glede, kakšno izobrazbo ima brezposelni, je dolžan sprejeti ponujeno delo, če ni prostega delovnega mesta, ki ustreza njegovim kvalifikacijam.

Delo mora spet postati vrednota. To, da posameznik iz različnih pravic do socialnih podpor prejema iz javnih virov več denarja kot iz delavec iz dela, ki prispeva del svojega dela za neobvladljive socialne podpore, je dokaz, da so delo, pripravljenost za delo, delovne navade v ukrepih vlade, v zakonih razvrednotene že dalj časa.

Težko je spreminjati miselnost tistih ljudi, ki jih je sistem razvadil s socialnimi podporami. Težko še zlasti v sedanjih krizi, ker lahko prevladajo interesi vzdrževanja navideznega socialnega miru, saj ne mine dneva, da nas javni mediji čustveno ne opozarjajo na res težke socialne razmere posameznikov. Prav zaradi tega pa je nujno biti selektiven. Naj končno mediji izluščijo iz zavodov za zaposlovanje in raznih socialnih služb primere posameznikov, družin, ki že leta po mnenju ožje okolice neupravičeno uživajo razne podpore. Lažni solidarnosti je treba narediti konec, pa bo delo lažje postalo vrednota.

Imeti socialno podporo in delati na črno, ali imeti socialno podporo, ki je višja kot plača marsikaterega delavca, je nedopustno. Sistem socialnih podpor in upravičencev je potrebno bistveno omejiti in dosledno sankcionirati kršitelje. Sistem sedanjih socialnih podpor je med razlogi sive ekonomije, dela na črno in prikrite nelojalne konkurence podjetništvu.

Da je temu tako, so vzroki tudi v predpisih o delovnih razmerjih. Ko pride do nesporazuma o vsebini že sklenjene pogodbe o zaposlitvi, o pričakovanem izpolnjevanju delovnih nalog, v naši družbi prevladuje miselnost, zakonodaja in ravnanje nadzornih in sodnih institucij v večini primerov apriori v korist delavca. Delodajalca se obravnava kot povzročitelja nastalega spora, delavca kot žrtev; kot da pogodbe o zaposlitvi nista podpisala dva opravilno sposobna subjekta. To, da mora delodajalec vložiti veliko časa, da preko vseh mehanizmov dokaže, da ni kršil ničesar, da mu je edini cilj dobro poslovanje podjetja in iskanje možnosti za njegovo

rast, je ovira večjemu interesu delodajalcev za zaposlovanje za nedoločen čas. Predvsem pa delo ne more postati vrednota, vredno vsaj 1000 evrov mesečno.

4. Razširiti sistem olajšav za stimuliranje zaposlovanja

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Rok: 2009

Razširiti je potrebno sistem olajšav za prvo redno zaposlitev, vključevanja brezposelnih in javnih del za hitrejši razvoj samozaposlovanja in malega podjetništva.

Sedanji sistem olajšav pri zaposlovanju in s tem povezane obveznosti plačevanja prispevkov iz dela je premalo selektiven. Razširiti in razčleniti ga je potrebno po skupinah brezposelnih ter po statusu potencialnih delodajalcev: samozaposlitev, samostojni podjetnik, kmet, gospodarska družba, državna ustanova, društvo.

Ideja, da bi povečali zaposlenost tako, da bi kandidat vložil ali za določen čas založil - posodil svoja sredstva potencialnemu delodajalcu je v Sloveniji stara več desetletij, je iz obdobja družbene lastnine, ko malega podjetništva, razen obrtnikov ni bilo. Ustanavljanje malih gospodarskih družb od leta 1989 dalje se je začelo brez obveznosti tolikšnega zagonskega kapitala in brez obveznosti vsaj enega zaposlenega, da bi le-te imele podlago za obstoj in razvoj. Zaradi tega je tudi veliko takih gospodarskih subjektov hitro ugasnilo. Te pretekle izkušnje in sedanji gospodarski položaj narekujeta in opravičujeta tako pomoč potencialnim podjetnikom in že delujočim manjšim gospodarskim družbam, da so za eno leto z možnostjo podaljšanja na največ tri leta pod določenimi pogoji (razvojni program, sanacijski program, prednostna ali deficitarna dejavnost) v celoti ali deloma oproščeni prispevkov iz dela, če gre za samozaposlitev, zaposlitev brezposelne osebe, osebe, ki išče prvo zaposlitev, zaposlovanje invalidov itd.

Podoben sistem je sicer že vzpostavljen, vendar je preozek in zaradi prevelike vsesplošne sive ekonomije, dela na črno in možnosti odklonitve dela, če le-to ni primerno izobrazbi brezposelnega, ne more biti dovolj učinkovit.

5. Znižati dohodninske stopnje nižjih razredov in povišati v višjih

Nosilec: Ministrstvo za finance
Rok: 2009

Sprememba lestvice dohodnine naj prispeva k uveljavitvi najnižje plače 1000 evrov mesečno.

Ob uveljavitvi sedanjih dohodninskih razredov in stopenj je vlada zatrjevala, da bodo bogatejši bolj voljni več svojih tudi z relativno nižjo dohodnino pridobljenih sredstev investirati v razvoj podjetij in v nova delovna mesta. Očitno je to naloga državnih davčnih instrumentov, ki ne smejo biti odvisni od pričakovanega moralnega delovanja lastnikov kapitala.

6. Določiti sistem soodvisnosti davčne razbremenitve plač z obdavčitvijo premoženja

Nosilec: Ministrstvo za gospodarstvo
Rok: stalna naloga, sicer 2011 istočasno z obdavčitvijo premoženja

Vnaprej je potrebno vzpostaviti tak javno gospodarski sistem funkcijske odvisnosti sistema obdavčitve plač in sistema obdavčitev premoženja, da se proračunski prihodki iz obdavčitve premoženja ne bodo preusmerjali na druga področja kot za postopno zniževanje prispevkov iz dela v korist povišanja plač.

Vnaprej določeni sistem soodvisnosti navedenih dveh proračunskih virov bo tudi prispeval, da bo sistem obdavčitve premoženja v javnosti bolj razumljen. Zaradi tega ga bo tudi možno sprejeti z manj odpora, zlasti prikritega odpora tistih posameznikov, ki nočejo razumeti, da živimo na istem koščku zemlje, da nas povezuje vse, kar se dogaja v naši družbi in da je zato vsak izmed nas odgovoren, da pozitivno vpliva na ta skupni življenjski habitat. Odkar smo v svoji državi, se delo kot vrednota izgublja, od dela se ne da živeti, plače in pokojnine so na splošno prenizke. Prav gotovo žrtev tistih, ki so padli v naši zadnji vojni, ni mogoče moralno sprejeti, razumeti, primerjati z obveznostjo nas posameznikov do plačevanja davkom na premoženje upoštevajoč, da so prav, odkar imamo svojo državo, razlike v možnostih pridobivanja premoženja pripeljale do nevzdržnih socialnih razlik.

7. Enak odstotek na plačo ali pokojnino naj bo osnova za plačilo dopolnilnega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja

Nosilec: Ministrstvo za zdravje
Rok: 2009

Sistem zdravstvenega zavarovanja temelji na vzajemnosti in solidarnosti, zaradi tega je normalno, da tudi vsakdo vanj prispeva relativno enako, ne pa da revnejši relativno prispevajo več kot premožnejši zavarovanci.

Sedanji absolutni znesek obveznosti za dopolnilno zdravstveno zavarovanje, ki ne upošteva višine redni mesečnih prihodkov zavarovanca, naj nadomesti za vse zavarovance enak odstotek iz rednih mesečnih prihodkov, torej enak odstotek na mesečno plačo ali pokojnino. Še bolj pravično in v skladu z ustavo, da smo tudi socialna država in cenejše za vodenje administracije bi bilo, da se sistem dodatnega zdravstvenega zavarovanja vključi v osnovno zdravstveno zavarovanje.

8. Izvajati sankcije in več javnosti

Nosilec: Ministrstvo za javno upravo
Rok: 2009

Povečati število tržnih, delovnih, okoljskih inšpektorjev, dosledno izvajati sankcije in primere vsebinsko javno objavljati in izločiti inšpekcijske službe iz resornih ministrstev v samostojne institucije in obvezno objavljanje dokončnih inšpekcijskih vsebin in postopkov.

9. Uskladiti vsebino sankcij in denarne kazni med različnimi zakoni

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje
Rok: 2010

Uskladitev pomeni vgraditev enakih izhodiščnih pogojev poslovanja, odpravo nelojalne konkurence, saj se danes zaradi podcenjevanja sankcij tako glede višine sankcij kot izvajanja, ne izplača delati po predpisih. V to smer gredo tudi predlogi Slovenskega društva evalvatorjev o vrednotenju javnih politik.

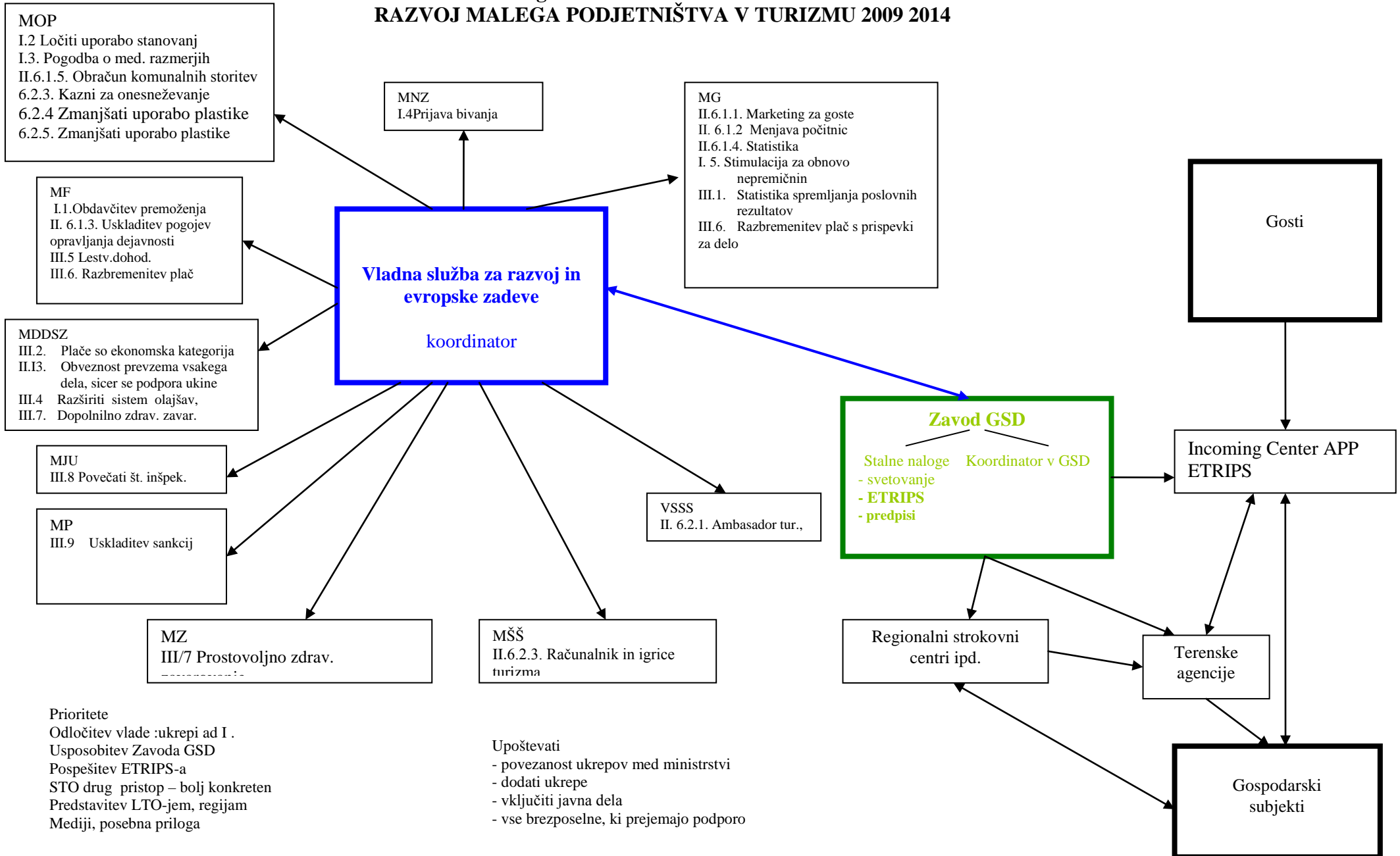
SKLEP

Strateški in izvedbeni program prestrukturiranja gospodarstva 2009-2014 je začetni strateški obroč različnih ukrepov. Z istočasnim pristopom njihove realizacije s strani posamičnih pristojnih ministrstev vgrajujejo v ranjena tkiva slovenskega gospodarstva tako drugačna ravnanja in nove možnosti, da imajo posamični delujoči in potencialni gospodarski subjekti objektivno možnosti za uspešno poslovanje. Pogoj pa je, da je delo vrednota in vodenje odgovorno strokovno delo z vgrajenimi normami etičnega kapitalizma, ki upoštevajo, da je Slovenija tudi socialna država. Pridobitve zadnje vojne za Slovenijo se izničujejo, za padle v njej ni opravičila, proslave so sprenevedanja, če vladajoči ne bodo delali v korist večine; za kaj takega pa je potrebno imeti poleg volje, hotenja in znanja tudi srce.

Projektni vodja
Majda Buda
samostojna raziskovalka

Shema organiziranosti za izvedbo PROGRAMA RAZVOJ MALEGA PODJETNIŠTVA V TURIZMU 2009 2014

Prioritete
 Odločitev vlade :ukrepi ad I.
 Usposobitev Zavoda GSD
 Pospešitev ETRIPS-a
 STO drug pristop – bolj konkreten
 Predstavitev LTO-jem, regijam
 Mediji, posebna priloga

Upoštevati
 - povezanost ukrepov med ministrstvi
 - dodati ukrepe
 - vključiti javna dela
 - vse brezposelne, ki prejemaajo podporo

Vsebinski povzetek

Strateški in izvedbeni program prestrukturiranja slovenskega gospodarstva 2009-2014

Jedro programa je **aktivirati domače vzvode skozi konkretne med seboj soodvisne ukrepe in aktivnosti**, katerih učinke je možno dnevno spremljati in zato tudi sproti dodatno ukrepati.

Izhodišče aktivnosti je **dvigniti donosnost turizma in malega podjetništva**, začeni z razvojem manjših turističnih nastanitev, odpirati dodatne in nove možnosti prihodkov sedanji in bodoči delovni populaciji, potencialnim podjetnikom in upokojemcem.

Velika prednost je, da je ekonomsko storitveni program zasnovan na industrijski način, saj jedro tehnologije vodijo visoko usposobljeni inženirji tehničnih strok.

Vsebina programa:

Pridobiti bistveno več prilivov iz tujine z novimi gosti srednjega in višjega potrošnega razreda (bistveno bolj konkretna državna turistična promocija v tujini in več stimulacij podjetništvu v Sloveniji, ki privablja tuje goste)

Razvoj manjših turističnih nastanitev: počitniške zmogljivosti, stanovanja, kmetije, zidanice, gradovi, gostišča, planinski domovi itd.

Revitalizacija zasebnih nepremičnin za različne potrebe bivanja - tudi alternativa domovom za starejše

Revitalizacija nepremičnin za manjše podjetništvo, predvsem vezano na razvoj turizma, gostinstva (vključiti Obrtno podjetniško zbornico Slovenije)

Revitalizacija nepremičnin kot alternativa stanovanjski blokovski gradnji in gradnji socialnih stanovanj

Aktivirati pripravljenost ljudi za podjetništvo, za nastajanje novih poklicev ali izpostavljanje zapostavljenih poklicev

Odpravljati sivo ekonomijo in delo na črno na pozitiven način

Izluščeno je, kaj lahko naredijo posamezna ministrstva: konkretno, zakaj in do kdaj

Dokazano je, da je možno program uveljaviti v celoti v koordinaciji pristojnih iz vlade.

Program ni nov. Vladi je bil posredovan januarja 2006, bil načelno pozitivno sprejet, vendar državna koordinacija ni stekla. Verjetno tudi zato ne, ker v programu niso bile aktivnosti državne uprave navedene tako konkretno, kot so sedaj in ker ni bilo politične volje.

Gospodarstvo - udeleženci programa bodo ne glede na odzive vlade in ministrstev svojo pot nadaljevali, dosegali rezultate kot dokazuje priloga o dosedanjih rezultatih, vendar prepočasi in brez odločilnega učinka na preobrazbo našega gospodarstva, ponovnega vzpostavljanja, da je **delo vrednota, da je najprej ekonomska kategorija, šele nato socialna**. To, da imajo prednost ali se izsiljujejo ukrepi, ki trajno ne vodijo iz krize, je tudi posledica premajhnega upoštevanja rezultatov in značilnosti poslovanja malega podjetništva in njihove množičnosti v slovenskem prostoru. Novo dodano vrednost je realno najhitreje pričakovati od aktiviranja malega podjetništva.

Program 2009-2014 je predvsem organizacijski projekt. Vidni nacionalni pozitivni učinki so možni le pod pogojem izpostavljenе vladne politične volje in projektnega vodenja, da se iz določenega mesta začne usklajeno in naenkrat širiti kot spirala po celotnem slovenskem prostoru.

Majda Buda
samostojna raziskovalka